UNIVERSITAT DE BARCELONA

Grau en Llengües i Literatures Modernes

Aproximació al lèxic de l'eivissenc: *es camp* i la *mar*

Treball de Fi de Grau

Curs 2023-2024

Autor: Joan Costa Ribas

Tutora: Maria-Pilar Perea Sabater

UNIVERSITAT DE BARCELONA

Coordinació d'Estudis
Facultat de Filologia i Comunicació

Gran Via
de les Corts Catalanes, 585
08007 Barcelona

Tel. +34 934 035 594
fil-coord@ub.edu
www.ub.edu

Declaració d'autoria

Amb aquest escrit declaro que soc l'autor/autora original d'aquest treball i que no he emprat per a la seva elaboració cap altra font, incloses fonts d'Internet i altres mitjans electrònics, a part de les indicades. En el treball he assenyalat com a tals totes les citacions, literals o de contingut, que procedeixen d'altres obres. Tinc coneixement que d'altra manera, i segons el que s'indica a l'article 18 del capítol 5 de les Normes reguladores de l'avaluació i de la qualificació dels aprenentatges de la UB, l'avaluació comporta la qualificació de "Suspens".

Barcelona, a 17 de juny de 2024

Signatura:

[redacted]

“Hi ha paraules i formes que els parlants d’una zona empren amb exclusivitat, i això és el que dóna «color» als dialectes. Tenim el dret, i fins i tot el deure, de conservar aquestes paraules, perquè són part del tresor lingüístic”

(Aina Moll)

Agraïments

Agraeixo, en primer lloc, a totes ses persones que han participat en ses entrevistes, gràcies per sa vostra ajuda i gràcies per ensenyar-me paraules des meu dialecte que no sabia.

A sa meua tutora, na Maria-Pilar Perea, per sa seua guia, es seu interès i dedicació durant tot es treball.

Gràcies, també, a sa meua família, per donar-me ànims durant aquests anys, i per ensenyar-me tantes coses.

Als meus amics d'Eivissa, per tot, i per riure sempre de ses paraules més divertides que trobam.

A tots els meus amics que he fet a Barcelona, per fer-me gaudir de s'etapa universitària com Déu mana!

Resum: Aquest treball de fi de grau analitza el lèxic del dialecte eivissenc per comprovar si alguns mots relacionats amb els àmbits tradicionals de la societat eivissenca, el *camp* i la *mar,* han perdut el seu ús en l'actualitat. La metodologia adoptada permet una descripció quantitativa i qualitativa adaptada a aquest treball, per tal d'així comprovar el coneixement i l'ús dels mots seleccionats. S'estudien quatre poblacions, dues rurals i dues urbanes; i dos grups d'edat, joves i majors. S'arriba a la conclusió que, efectivament, hi ha una pèrdua de coneixement d'alguns mots entre les generacions. Igualment, es documenta una diferència de coneixement entre els joves de les localitats urbanes i els de les localitats rurals. En conclusió, aquest estudi actualitza les dades del lèxic del dialecte eivissenc i evidència la pèrdua però també la presència de mots característics d'aquest dialecte entre els joves.

Paraules clau: dialectologia, lèxic, eivissenc, variació lingüística, variació generacional

Abstract: This project analyses the lexicon of the Ibizan dialect in order to prove if some words related to the traditional areas of Ibizan society, *countryside* and *sea*, have lost their use nowadays. The methodology provides a quantitative and qualitative description, limited to this project, in order to check the knowledge and use of the words selected. Four populations are studied, two rural and two urban; and two age groups, young and senior. It is concluded that young people know fewer characteristic words from this dialect. Moreover, there is a difference in knowledge between young people in urban areas and those in rural areas. In conclusion, this study updates the data of the lexicon of the Ibizan dialect and shows the loss but also the presence of characteristic words of this dialect among young people.

Key words: dialectology, lexicon, Ibizan, linguistic variation, generational variation

Índex

1. INTRODUCCIÓ 1
2. HIPÒTESI DE PARTIDA 3
3. OBJECTIUS 4
3.1. Objectius generals 4
3.2. Objectius específics 4
4. CONTEXTUALITZACIÓ 5
4.1. Variació generacional 5
4.2. Variació geogràfica 5
4.3. L'eivissenc 6
4.4. Evolució socioeconòmica d'Eivissa 7
5. ESTAT DE LA QÜESTIÓ 8
5.1. Joan Veny, *Aproximació al dialecte eivissenc.* 8
5.1.2. Concomitàncies entre l'eivissenc i el català oriental 8
5.1.3. Afinitats intrabalears 9
5.1.4. Fidelitats a la llengua medieval 9
5.1.5. La llengua de Vila i la llengua de la ruralia 10
5.1.6. Coincidències amb el valencià 10
5.1.7. La infiltració castellana 11
5.1.8. La llengua dels mariners 12
5.2. Aina Moll, *El lèxic eivissenc* 12
5.3. Altres autors 14
6. METODOLOGIA 16
6.1. Consulta bibliogràfica 16
6.2. Selecció del lèxic 17
6.3. Selecció de localitats 20
6.4. Selecció d'informadors 22
6.5. Estructura de les entrevistes 23
7. ANÀLISI I DESCRIPCIÓ DELS RESULTATS 25
7.1. Grup majors 25
7.1.1. Localitats rurals 25
7.1.2. Localitats urbanes 26
7.2. Grup joves 27
7.2.1. Localitats rurals 27

7.2.2. Localitats urbanes 28
7.3. Síntesi numèrica de resultats 28
7.4. Descripció dels resultats 31
7.4.1. II Part: identificació de les imatges 31
7.4.2. III Part: identificació de sinònims 32
7.4.3. IV Part: definicions 34
7.4.4. V Part: expressions 35
7.4.5. VI Part: expressió oral 36
8. CONCLUSIONS 38
BIBLIOGRAFIA 40
ANNEXOS 43
ANNEX I. Vocabulari objecte d'enquestar 43
ANNEX II. Enquesta 49
ANNEX III. Veny: diferència Vila – camp 62
ANNEX IV. Part V 65

1. INTRODUCCIÓ

El lèxic d'una llengua és, sens dubte, el reflex de la societat que el parla, ja que s'hi transmet la seva història i les seves tradicions. El lèxic del dialecte eivissenc és un tresor lingüístic que representa la seva cultura. Així, àmbits de la societat tradicional eivissenca es veuen reflectits en els mots que utilitzen els seus parlants. Això no obstant, Eivissa ha patit tot un conjunt de canvis profunds en l'àmbit socioeconòmic en els darrers anys arran de l'auge del turisme. Tot això ha afectat la vida i, conseqüentment, la forma de comunicar-se dels seus parlants.

El lèxic d'Eivissa es caracteritza per una gran diversitat: hi ha mots coincidents entre varietats del balear i també del valencià i altres zones; però també té mots exclusius de l'illa. A més, és característic l'abundància d'arcaismes, i també destaca la influència del llenguatge mariner o les diferències entre la parla de Vila i el camp.

Aquest treball neix amb la voluntat de donar compte del patrimoni lingüístic de l'eivissenc. Aleshores, se centra en l'estudi del lèxic que el caracteritza, concretament, parteix dels mots relacionats amb camps semàntics del *camp* i la *mar*, sectors entorn dels quals es desenvolupava tradicionalment la societat eivissenca i que impregnaven el lèxic dels seus parlants.

La hipòtesi inicial planteja que hi ha un conjunt d'aquests mots que han caigut en desús a les generacions més joves i, especialment, a les zones més urbanitzades. En aquest sentit, els objectius del treball pretenen analitzar el coneixement i ús dels mots propis del dialecte.

Per abordar aquesta qüestió, en primer lloc, es fa una descripció dels trets que defineixen el lèxic de l'eivissenc. A continuació, per a fer les entrevistes es pareix d'un corpus prèviament seleccionat i es trien quatre localitats, dues urbanes i dues rurals; i se seleccionen dues generacions, majors i joves, per tal de comprovar si existeix una diferència de coneixement entre els parlants. Aquesta metodologia permet una descripció quantitativa i qualitativa del lèxic eivissenc, i també, ofereix una comprensió de la situació actual i del procés de canvi.

Amb tot, aquest estudi contribueix a la documentació i descripció del patrimoni lingüístic de l'eivissenc, de manera que s'ofereix una visió detallada de l'estat actual del seu lèxic. A més a més, es proporciona una actualització i aprofundiment de les dades d'aquest

dialecte, les quals no es trobaven actualitzades des de fa més de vint anys. Finalment, aquest treball reflecteix la riquesa dialectal del català i suposa una base per a futures recerques en l'àmbit de la dialectologia catalana i del dialecte eivissenc.

2. HIPÒTESI DE PARTIDA

La hipòtesi de la qual parteix aquest treball és que hi ha un conjunt de mots propis de la varietat dialectal de l'eivissenc ja no s'usen. A més a més, pel que fa al coneixement d'aquest lèxic, hi ha una diferència entre els parlants de les localitats més rurals en relació amb els parlants de les localitats més urbanes. És molt possible que aquesta pèrdua tingui a veure amb els canvis històrics, econòmics i socials que ha patit l'illa en els darrers anys com a conseqüència del turisme.

3. OBJECTIUS

3.1. Objectius generals

1. Estudiar una sèrie de mots propis del dialecte eivissenc, concretament un conjunt seleccionat que correspon als camps semàntics del *camp* i la *mar*.
2. Comprovar, identificar i analitzar la vigència dels mots seleccionats.
3. Descriure quantitativament i qualitativament els resultats obtinguts, per tal d'oferir una visió del canvi i així proporcionar una comprensió tan de la situació actual del lèxic com dels procés de canvi que ha experimentat.

3.2. Objectius específics

1. Consultar la bibliografia relacionada.
2. Descriure i caracteritzar els trets lèxics que configuren aquest parlar.
3. Fer una sèrie d'enquestes per validar o refutar les hipòtesis a partir d'un conjunt de mots prèviament seleccionat.
4. Fer una anàlisi de les dades obtingudes.
5. Comprovar si existeix una diferència en el coneixement del lèxic seleccionat entre les generacions enquestades.

4. CONTEXTUALITZACIÓ

4.1. Variació generacional

La *Gramàtica de l'Institut d'Estudis Catalans* (2016) (d'ara endavant GIEC) estableix que hi ha dos eixos de variació principals dins de la llengua general: "la variació geogràfica o territorial i la variació funcional o de registre". Complementàriament, considera un tercer eix de variació, aquest és l'evolució de la llengua al llarg del temps o la variació "entre la llengua de les generacions més grans i la de les més joves" (GIEC, XXII).

4.2. Variació geogràfica

Pel que fa a la variació geogràfica del català, tradicionalment, hi ha hagut una diversitat de propostes pel que fa a la classificació de les varietats geogràfiques del català, a tall d'exemple, la de Milà i Fontanals (1875), la de Barnils (1919), la d'Alcover (1903), la de Badia Margarit (1951) o la de Coromines (1954), entre altres. Joan Veny (1986: 36) classifica la varietat del català que es parla a Eivissa com un subdialecte dins del dialecte balear, emmarcat en el bloc del català oriental. Així doncs, Veny ho considera un subdialecte dintre del dialecte balear, tot i que, tradicionalment, s'ha fet referència al "dialecte eivissenc", com a la seva obra *Aproximació al dialecte eivissenc,* 1999.

Actualment, el tractament que fa la GIEC sobre les varietats geogràfiques és el següent:

Bloc	Dialecte	Subdialecte
Oriental	alguerès	
	septentrional	
	central	gironí
		barceloní
		tarragoní
	baleàric	menorquí
		mallorquí
		eivissenc (i formenterer)
Occidental	nord-occidental	pallarès
		ribagorçà
		lleidatà
		tortosí
	valencià	septentrional
		central
		meridional

Taula 1: (GIEC, XXIV)

Així doncs, s'observa com es segueix la classificació de Veny pel que fa a l'eivissenc, la qual el considera un subdialecte, dintre d'un dialecte.

Fetes aquestes consideracions, en el present treball s'utilitzen els termes *dialecte, subdialecte, varietat* o *parlar* per síntesi amb la classificació tradicional i actual, sense que l'ús d'aquests termes impliqui diferències semàntiques entre ells.

4.3. L'eivissenc

Alcover (citat per Veny, 1999: 18) qualifica l'eivissenc com un "boldró lingüístic sens dubte un dels més interessants de tot el territori de la nostra llengua" (1920:24), "per lo seu allunyament de les altres terres de la llengua catalana, interessantíssim, curiosíssim i caracterisadíssim, un dels dialectes catalans més digne d'atenció (1921 ?: 61)".

4.4. Evolució socioeconòmica d'Eivissa

L'illa d'Eivissa ha patit un conjunt de canvis en els últims anys. Aquests són canvis a tots els nivells: canvis socials, econòmics, demogràfics, entre altres. El turisme, la massificació, la immigració, la globalització i la gentrificació han marcat el panorama evolutiu de l'illa en els darrers anys:

> "En iniciar-se els anys vuitanta ja no quedava res de l'estructura econòmica que començà a desenvolupar-se cent anys abans [...] les dues últimes dècades del segle XX s'han caracteritzat per un domini del sector terciari, vinculat al turisme. Aquest no ha deixat d'incrementar la seua importància" (Cirer, 2015)

En aquest treball no s'analitzen aquests canvis, emperò, sens dubte, guarden una relació directa amb l'objecte d'estudi. Tots aquests factors han canviat l'illa i els sueus parlants. És per això, que hi ha una evolució de la llengua pròpia de l'evolució dels temps.

Un canvi tan gran a tots els nivells, provoca, conseqüentment, un canvi en la vida dels seus habitants, la qual cosa es trasllada a la llengua i la forma de parlar dels seus habitants, com és propi de l'evolució natural de les llengües. Així, aquests factors són, efectivament, un element que ha provocat aquest canvi en els parlants de l'illa i, per tant, són la causa dels canvis que es pretén donar compte en aquest treball.

5. ESTAT DE LA QÜESTIÓ

Aquest treball se centra, en les investigacions de Moll (1993: 8-11) i, principalment, Veny (1999) sobre el lèxic eivissenc, les quals són les més exhaustives i representatives. Malgrat el seu distanciament en el temps, no es disposen d'estudis recents i actualitzats sobre el tema. Cal esmentar, que per falta de temps i espai no entren en consideració altres autors i es prenen els més representatius.

Se segueix la classificació de lèxica que fa Veny (1999), la qual es considera la més acurada i precisa, tot i que també es tenen en compte altres autors.

És important destacar també, que com es pot comprovar les documentacions realitzades són dels anys noranta o, fins i tot, més antigues. Això provoca que moltes d'aquestes paraules ja no s'utilitzin. Això entra en síntesi amb l'objectiu del treball de documentar el canvi històric pel que fa a l'ús d'aquests mots així com d'actualitzar les dades bibliogràfiques disponibles.

5.1. Joan Veny, *Aproximació al dialecte eivissenc.*

Veny a l'*Aproximació al dialecte eivissenc* (1999) fa una descripció i caracterització d'aquest dialecte amb un capítol dedicat a "els mots". Tot seguit es dedica a fer una classificació segons el grau de semblança amb altres varietats geogràfiques del català.

5.1.2. Concomitàncies entre l'eivissenc i el català oriental

Per estudiar el lèxic eivissenc, parteix d'un primer tempteig fet sobre el vocabulari bàsic català (800 mots) el qual "dóna un percentatge de discrepàncies de l'eivissenc (4,25%) respecte al català central un xic inferior al que ofereix el mallorquí (4,75%)". Tanmateix, a través de la seva investigació, la qual es bassa en 393 conceptes referents als camps semàntics del cos, la indumentària, la casa, la cuina, etc., arriba a la conclusió que: "resulta que l'eivissenc presenta un 64,8% de concomitàncies amb el català central, percentatge semblant al menorquí (64,3%), mentre que les coincidències amb el mallorquí arriben a 66,4%". Tot i que matisa que les dades que pren són aproximatives, "desmenteixen de tota manera el resultat d'una observació lleugera". Finalment, apunta que "caldrà un dia aprofundir en aquest aspecte, després de superar certes dificultats de mètode, abraçant un nombre més alt de mots per tal de fornir xifres més segures.

Amb la seva aproximació, Veny conclou que hi ha una gran varietat de lèxic propi de l'eivissenc (i del balear) que difereix del català central.

5.1.3. Afinitats intrabalears

A l'apartat "afinitats intrabalears" (1999: 94) estableix el lèxic comú de totes les illes i que no es troba a la resta del català

En aquest apartat, es descriu que "trobam una colla de mots comuns a l'arxipèlag –deixant a part el lèxic general– que no apareixen avui –o sols esporàdicament– en català continental". A tall d'exemple: *aferrar, al·lot, baula, ca, capell, cega, clotell, gavatx, goix, mac, marès, safareig, sedes, soiar, uís*, entre altres. Dintre d'aquest grup apunta que els mots de l'eivissenc, de vegades, se semblen al mallorquí; però d'altres se semblen al menorquí (i no al mallorquí).

Marí (2021) apunta que alguns d'aquests mots tenen significats diferents a Mallorca, Menorca i Eivissa. Igualment, es diu que algunes d'aquestes paraules no són exclusives de les varietats balears i que es documenten a altres parts del domini català. També documenta que hi ha variació en el fet d'atribuir-les a un parlar exclusiu o no, segons l'autor

Veny afirma que no s'han fet estudis que defineixin el grau de similituds i discrepàncies intrabaleàriques. Únicament, es basa en l'estudi de Francesc de B. Moll (1974), el qual manifesta "l'elevat grau d'afinitats de les antigues Balears, *stricto senu,* i sobta un xic que les concordances entre les illes extremes siguin lleument superiors a les que hi ha entre Eivissa i Mallorca". Tanmateix, un altre estudi basat en 393 mots, que ofereix més "coherència semàntica" i resultats "més anivellats i probablement més reals", estableix que "el menor nombre de concomitàncies ve representat per l'eivissenc-menorquí (70,4%), que creix una mica entre eivissenc-mallorquí (72,5%) i és més ostensible entre mallorquí-menorquí (76,5%)".

5.1.4. Fidelitats a la llengua medieval

A continuació, Veny dedica un apartat als arcaismes (1999: 95), ja que a causa de la "condició d'àrea isolada de les Illes així com la d'àrea tardana, de colonització" es tendeix a l'ús més habitual d'arcaismes. Així, es documenta: *amollar, granera, ventall, mullar, arena, ca*, *raor,* entre altres. Menciona també la toponímia com a testimoni d'arcaismes (*S'Oriçol, Cova des Vell Marí o* es *Cap Nunó*).

Apunta que aquests arcaismes eivissencs, de vegades, són més accentuats que a Mallorca. Així, "mots que eren vius a la Balear Major el segle XIV i actualment han oblidat els

mallorquins, viuen encara a Eivissa", com ara: *cada d'abelles, cadella, got, gat*. Mots que actualment encara són vius.

5.1.5. La llengua de Vila i la llengua de la ruralia

És de rellevància per aquest treball, aquest apartat en què Veny es dedica a mostrar les diferències entre Vila i el camp (1999:98). Així com aquest treball pretén donar compte, Veny ja s'adona que a Eivissa: "la contraposició camp-ciutat és molt acusada" i esmenta aquestes diferències (vegeu § 6.3.). Amb tot, apunta que aquestes diferències són clarament visibles en l'eivissenc, fins i tot, entre els seus parlants, i així ho demostra. En aquest apartat es proporciona un seguit de llistes de mots que posen de manifest aquestes discrepàncies entre les dues zones. A causa de la seva rellevància en aquesta investigació, les llistes completes es transcriuen a l'Annex III.

Dintre d'aquest grup, Veny recull informació de Vila i Sant Josep. A la llista I les formes de Vila es mantenen fidels a les formes literàries i, aleshores, més arcaiques, com ara: *bec, llombrígol, budells* i *tovalló*; mentre que a Sant Josep es documenten formes com *bequeja, guixa, ventres* i *servilleta.*

En canvi, la situació s'inverteix en altres grups de paraules (llista II), això és, al camp es mantenen les formes més antigues: *vuitubre, mels, pòmuls, papaiona, tebi* i *empatx*; i a la ciutat es recull: *octubre, galtonets, paloma, palometa, tibiu* i *vergonya*, respectivament.

Finalment, distingeix aquells mots les diferències dels quals són atribuïbles a una "diversificació normal en llocs separats per l'espai i la manera de viure, sense que hi pesin factors externs determinants". Així, a Vila es recull, entre altres: *olla de s'ui, espinada, vergonya, gatera, girada;* mentre que al camp es recull: *pellofa de s'ui, os de s'esquena, empatx, forat gater, endoblada*, respectivament (llista III).

Amb tot, és interessant notar que les diferencies entre les localitats ja eren notables quan Veny realitza el seu estudi.

5.1.6. Coincidències amb el valencià

Pel que fa a la relació de l'eivissenc amb el valencià, es diu que "un nombre important de mots eivissencs presenten un curiós paral·lelisme amb el valencià". Segons Veny (1958-1960, citat per Veny, 1999: 102) això es deu al seu caràcter arcaic lligat a la condició d'àrea isolada i posterior de les Balears i a la d'àrea lateral i posterior de València. Així,

recull vocables que eren presents al català de Barcelona a l'Edat Mitjana i encara ara són presents en aquestes zones marginals.

D'altra banda, d'acord amb Villangómez (1972 citat per Veny 1999: 102) hi ha un conjunt de paraules que "són pròpies solament d'Eivissa i que reapareixen a l'àrea valenciana" aquestes no són "arcaismes supervivents a l'illa des de la conquesta" sinó que provenen "del resultat-crec- d'unes relacions comercials, pesqueres, eclesiàstiques, etc. facilitades per la situació geogràfica de l'illa". En aquesta línia, se cita Marià Torres (1990 citat per Veny 1999: 102) i es descriuen aquest tipus de relacions presents des del segle XVI fins en l'actualitat i que han produït que algunes paraules exclusives d'Eivissa passin al lèxic valencià.

Entre els mots coincidents entre el valencià i l'eivissenc, destaquen, entre varis: *dacsa, pebrassos, pebrera, nyora, llimó, jupetí, carassa, bellotera, orelleta, teulat, gitar, galfí* o *güelo.*

5.1.7. La infiltració castellana

Seguidament, Veny dedica un apartat a aquells mots que són fruit de la interferència lingüística del castellà (1999: 106). En primer lloc, defineix els estrats que conformen l'eivissenc:

> "un substrat preromà, reduït especialment a topònims [...], unes deixalles mossaràbigues, un superstrat aràbic i, darrerament, un superstrat castellà, que no ha revestit una certa importància fins després de la guerra civil".

Postula que el contacte eivissenc - castellà "no ha començat a tenir gruix fins després de la guerra civil" i matisa "no es pot dir que abans, des del s. XVI, no s'hagin donat circumstàncies [...] que vagin afavorir l'ús del castellà, especialment a Vila".

Amb relació a aquesta influència Joan (2015) apunta: "el binomi camp – ciutat [...] ha tengut [...] una importància considerable a l'hora d'analitzar els comportaments sociolingüístics", així "el català era una llengua única i indiscutible al camp i, en canvi, era considerada com una llengua de segona a la ciutat". En aquesta línia, afirma que el català "era una llengua de segona a la ciutat" i a principis del segle XVIII les classes dirigents "varen fer bandera de l'ús de l'espanyol, com a element de distinció de les classes socials". Aquestes circumstàncies provocaren que molts eivissencs transmetessin el castellà als seus fills.

Veny distingeix un conjunt de castellanismes que poden haver arribat amb l'objecte introduït (*tenedor, cutxaron, nispro, fressa*); d'altres es deuen a la influència del mercat (*cavalla, boqueró*) i també apunta a una de les causes d'aquesta substitució al mimetisme social "especialment a Vila", el qual es caracteritza perquè

> "els grups més poderosos, que marquen una pauta en la societat, han estat des del s. XVIII els més castellanitzats; per a lluir més, per a promocionar-se socialment els altres grups imiten els mots i la llengua en general propis d'aquells cercles benestants i influents".

Vet aquí alguns castellanismes generals que recull: *riflaco, grandi, sustro, güelo, antes, abantes, quissà* i *després.*

5.1.8. La llengua dels mariners

Per acabar, destaquem l'apartat que Veny dedica al llenguatge mariner (1999: 112) per la seva relació amb aquest estudi. Així diu: "el poble eivissenc viu de cara al mar. I és per això que ha incorporat al seu lèxic mots pertanyents al món mariner". Entre els quals destaca *gombolet* (que recull Ribas [1986 citat per Veny, 1999:112]), *balde, sarg, orsar, mariscar, atracar, quinòcia, alastrat, salpat, calar* i expressions com *agafar el car per la pena* 'confondre's', *aguantar escota* 'suportar treballs i afliccions'.

Veny inclou altres apartats dintre del capítol dedicat al lèxic (com ara, "onomatopeies eivissenques", "el llenguatge infantil" o "creativitat morfològica", etc.), però no s'entren a analitzar aquí per la seva distància respecte a l'objecte d'aquest treball.

5.2. Aina Moll, *El lèxic eivissenc*

Moll a l'article "Lèxic eivissenc" (1993: 8-11), de manera més breu i esquemàtica que Veny, fa un recull de paraules característiques del dialecte eivissenc. En la mateixa línia que Veny, les classifica segons les semblances amb altres varietats dialectals del domini català.

En primer lloc, dona compte de les varietats dintre del mateix subdialecte eivissenc, i, en la línia de Veny, de les diferències respecte del que es parla a Vila: "ni [hi haurà] cap eivissenc que no distingeixi si una persona és de Vila o de Sant Josep".

Moll classifica amb nou grups el lèxic eivissenc, per les seves coincidències respecte a les altres varietats geogràfiques i que a continuació es sintetitzen.

El primer grup fa referència als mots que es troben a totes les illes i no a la resta del català (en síntesi amb la § "afinitats intrabalears" de Veny), per exemple, *al·lot, besada, ca, capell, clotell, mac, marès* o *safareig*, entre altres.

La segona classificació agrupa els mots coincidents a les illes, el català occidental i el valencià respecte al català oriental, on inclou mots com ara *arena, basca, granera* o ventall. A continuació, distingeix el lèxic coincident amb les illes i el valencià, el qual difereix del català oriental i occidental: *calces, calcetins, camiseta, escaló, mesclar, poal, nora*. El quart grup es refereix als mots eivissencs que coincideixen amb altres zones, però que són diferents a Mallorca i Menorca: *adonar-se, ametlla, buscar, calar, esclova, esmorzar, gat, palmell, ric* o *rovell*, entre altres. Per continuar, agrupa els mots coincidents entre l'eivissenc, el nord-occidental i el valencià, però diferents del mallorquí i menorquí, a tall d'exemple: *agalipar, bellota, bellotera, dacsa, dolent, elàstics, ferramenta, galfí, pebrera* o *repairo.* A continuació, s'anomenen les coincidències entre l'eivissenc i el menorquí, però diferents del mallorquí, es troben mots com: *arrap, got, mosset, quissà, tovalló* o *vesí*. Seguidament, Moll estableix un conjunt de mots que són comuns entre l'eivissenc i el mallorquí però diferents del menorquí, i recull, entre altres, mots com *arracada, burballes, devessei, endiot, greixonera, grimaldo, nic, pitxer* o *solell.* El vuitè grup es refereix a aquells mots que són diferents entre les illes, però que tenen afinitats amb altres varietats del català: *boix, cassogues, jupetí, madera* o *teulat.*

Cal destacar, que Moll (a diferència de Veny) descriu un grup de paraules exclusives d'Eivissa. Recull un total de 33 paraules:

1	barda	**18**	galardó
2	barrinol	**19**	galera
3	bequeja	**20**	garavanses
4	bisunyes	**21**	garips
5	boix	**22**	garridea
6	boixerea	**23**	garrit
7	carasses	**24**	gasua
8	carrasca	**25**	grimes
9	de nitets	**26**	jan
10	diós	**27**	ratgrill
11	embrunit	**28**	tercianer
12	emmulinat	**29**	torissa
13	engrunat o engrunit	**30**	torissot
14	envet (de ràbia)	**31**	vellantic
15	escartera	**32**	vetós
16	falaguer	**33**	xavat
17	figa de pic		

Taula 2: Paraules exclusives d'Eivissa (Moll, 1993: 10)

Ara bé, Moll adverteix que aquestes paraules es van recollir durant la dècada dels cinquanta, per la qual cosa: "és possible que n'hi hagi que ja no s'usen". En aquest treball s'inclouen paraules d'aquesta llista per tal de fer aquesta comprovació (veg. § 6.2.).

5.3. Altres autors

Per limitacions d'espai i temps en aquest treball no s'entren a analitzar altres autors en profunditat. Emperò, es ressenyen aquí per la seva significació amb relació a l'objecte d'estudi.

És important destacar la feina d'Enric Ribes. Destaca, l'*Aportació pitiüsa al Diccionari català-valencià-balear* (1991); *Sabieu que?: paraules d'Eivissa i Formentera* (1986); i diversos articles publicats, com ara: "Quan els mots eivissencs són legítims" (1979); "Notes sobre el parlar mossaràbic a Eivissa" (1981); i altres articles publicats al Suplement del *Diario de Ibiza*, com ara: "Sobre la nostra llengua" 1988). Les investigacions de Ribes són, sens dubte, detallades i abundants, a més a més, mostren la riquesa del lèxic eivissenc en els diferents àmbits d'ús i promouen la consciència lingüística dels seus parlants.

Igualment, és remarcable destacar l'article "Algunas observaciones sobre el habla de nuestra isla" de Marià Villangómez (1956) publicat a la revista *Ibiza.* En aquest article, en la línia d'altres autors anteriors, posa de manifest les diferències entre l'eivissenc del camp i el de la ciutat. Així apunta que l'eivissenc rural és més antic, mentre que a la ciutat

accepten més ràpidament les innovacions. També, diu que el llenguatge del camp és més pur i menys castellanitzat que el llenguatge de la ciutat. Molts dels mots que descriu són recollits després pels autors tractats. D'aquest mateix autor, destaca també "La lengua hablada en las islas de ibiza y Formentera" (1944).

Finalment, és destacable l'article "Vocabulario de las dicciones del léxico ibicenco que no tienen analogia ni semejanza con el castellano y su significación" (1909) d'Arturo Pérez Cabrero.

6. METODOLOGIA

Aquest treball es proposa d'analitzar si hi ha una pèrdua de lèxic específic de l'eivissenc entre els joves i els majors. Igualment, es cerca copsar les diferències, pel que fa al coneixement d'aquest lèxic, entre els parlants de localitats urbanes amb els parlants de localitats més rurals. Per aconseguir-ho es pretén fer una recerca quantitativa i qualitativa per així obtenir un panorama general sobre l'objecte d'estudi. És per això que s'agafa una mostra de 48 informadors.

La mostra proporcionada aporta dades quantitatives, encara que a petita escala, les quals es poden analitzar estadísticament. Es recopilen dades numèriques sobre l'ús de paraules pròpies de l'eivissenc a través de les enquestes, de manera que es permet una anàlisi quantitativa de la presència i freqüència d'ús de paraules en els grups demogràfics i geogràfics seleccionats.

Igualment, el treball pretén oferir una mostra qualitativa sobre l'opinió i percepció dels parlants respecte al lèxic eivissenc i la seva evolució. Així, s'interpreten els resultats per tal d'analitzar la relació entre l'ús de les paraules i la consciència cultural i lingüística. La comparació entre el lèxic propi de l'eivissenc i el lèxic utilitzat pels enquestats aporta una anàlisi qualitativa sobre l'ús, la percepció i la vigència de les paraules en l'eivissenc.

Amb tot, la metodologia adoptada en aquest treball combina elements quantitatius i qualitatius per tal d'abordar la hipòtesi inicial de manera general i així proporcionar una comprensió general sobre el lèxic de l'eivissenc.

Cal matisar, que aquesta recerca s'adapta a les especificitats i limitacions pròpies d'un Treball de Fi de Grau, és per això, que no es poden ampliar de manera detallada tots els resultats, ni tampoc es pot arribar a conclusions generals, les quals es puguin extrapolar a tot el subdialecte eivissenc. Ara bé, és una mostra útil i efectiva per al seu estudi atenent al format de treball. Així s'ofereix una aproximació de caràcter general.

6.1. Consulta bibliogràfica

Per fer aquest treball, en primer lloc, es fa una consulta de la bibliografia escrita fins al moment, per tal d'així adquirir un coneixement general sobre l'objecte d'estudi en qüestió. Aquests coneixements serveixen de marc teòric per a la investigació, igualment, el seu estudi permetrà contextualitzar i identificar les principals investigacions dutes a

terme fins al moment. Així doncs, aquesta informació es plasma en l'estat de la qüestió d'aquest treball (veg. § 5).

Així mateix, l'anàlisi de la bibliografia escrita sobre lèxic eivissenc servirà com a corpus per a la selecció del lèxic objecte d'enquestar (veg. § 6.2.). La comparació entre les dades bibliogràfiques aporta un corpus fiable i contrastat. A més, el resultat de les enquestes es contrastarà amb aquestes fonts bibliogràfiques per així confirmar o refutar la hipòtesi.

Els coneixements adquirits en la consulta d'aquest marc teòric serviran, també, per definir, els trets generals del lèxic del subdialecte eivissenc. Així, s'ofereix una visió general dels aspectes lingüístics que serà objecte d'estudi i anàlisi en les enquestes realitzades.

6.2. Selecció del lèxic

Una vegada estudiat el marc teòric sobre el qual desenvolupar el treball, es comença amb el procés per a la realització de les enquestes que donin compte de l'objecte d'estudi treballat. Així es comença per la selecció d'un corpus lingüístic adaptat a les especificitats d'aquesta investigació.

Tradicionalment, els estudis sobre l'eivissenc se centren en el lèxic general i d'ús quotidià, ja que és el més característic per comprovar la varietat dialectal. Així estudis com Veny (1999: 93) analitzen conceptes referents als camps semàntics del cos humà i les seves parts, les malalties, la indumentària, la casa amb les seves parts, els atuells de cuina, etc.

Per tal d'acotar el lèxic objecte d'estudi d'aquest treball, s'ha reduït el lèxic a dos camps semàntics: el *camp* i la *mar*. La tria d'aquests camps s'ha fet atenent la hipòtesi de partida i els seus objectius. Així com el treball pretén donar compte de la pèrdua de lèxic entre les generacions més joves respecte a la generació més vella, es pren en consideració els àmbits tradicionals de la societat eivissenca i entorn dels quals es desenvolupava la societat de fa uns anys. L'agricultura i la pesca eren els dos grans camps de treball de la societat tradicional eivissenca fins als anys seixanta i, com és natural, la llengua i el lèxic així ho demostrava: "a partir dels anys seixanta l'economia eivissenca ja depenia exclusivament del turisme. L'agricultura perdé importància de manera accelerada" (Cirer, 2015).

Així doncs, per tal de demostrar una pèrdua de lèxic entre les diferents generacions es tria entre dos grups de paraules. Per un costat, un conjunt de paraules relacionades, en un grau o en un altre, amb el camp semàntic del *camp*, una activitat tradicional eivissenca i que s'ha perdut en els darrers anys per la influència del turisme:

> "Es produirà un ràpid abandonament de moltes de les explotacions agràries, en ser molt més rendible el treball a la indústria hotelera que no al camp. La superfície dedicada a cultius herbacis es reduirà a la meitat entre els anys 1960 i 1980, i la d'arboris en un 20%. Al camp, la població que hi romandrà serà majoritàriament la de més edat, amb tots els problemes que això comporta" (Mora, dins EEIF, 2015)

L'altre grup fa referència al camp semàntic de la *mar*, atenent, igualment, al mateix criteri que el grup anterior.

La selecció dels mots específics per a cada grup es fa atenent diversos factors. En primer lloc, es trien els mots relacionats amb els àmbits seleccionats que apareixen a la bibliografia ja consultada (veg. § 6.1.). Igualment, s'han tingut en compte criteris propis, amb els quals es considera que les paraules seleccionades poden ser útils per a l'enquesta i interessa comprovar la seva vigència en els parlants actuals.

D'aquesta manera s'arriba a la següent selecció del vocabulari objecte d'enquestar[1]:

[1] El color blau del vocabulari relacionat amb la *mar* fa referencia a la *mar*, per així distingir-lo del vocabulari del camp.

VOCABULARI RELACIONAT AMB EL *CAMP*	
1	*capell ('barret')*
2	*ca ('gos')*
3	*sedes ('penellons')*
4	*cega ('becada')*
5	*mac*
6	*marès*
7	*safareig*
8	*endiot ('gall dindi')*
9	*burballes ('encenalls flocs')*
10	*pitxer*
11	*flaó ('classe de pastís')*
12	*bellotera ('alzina')*
13	*dacsa ('blat d'indi')*
14	*ferramenta ('eina')*
15	*pebrera ('pebre')*
16	*bequeja*
17	*ventres ('budells')*
18	*repairo ('redossa')*
19	*garrit*
20	*figa de pic*
21	*carrasca*
22	*ratgrill*
23	*barrinol*
24	*batafaluga ('anís')*
25	*baldraca*
26	*raor ('ganivet de butxaca')*
27	*aixebuc ('esternut')*
28	*estribanco ('espardenya')*
29	*reminyola ('reunió')*

VOCABULARI RELACIONAT AMB LA *MAR*	
1	*balde ('poal')*
2	*atracar ('acostar')*
3	*salpar (aixecar)*
4	*grimaldo ('llamàntol')*
5	*sarg (mall. 'sard')*
6	*jan*
7	*galfí ('delfí')*
8	*calar* ('posar')
9	*orsar* ('canviar de direcció o camí')
10	*Mariscar* ('agafar coses petites')
11	*Virot* ('baldritja)
12	*alastrat* ('embriac')
13	quinòcia ('aldarull')
14	*gombolet*
15	"agafar el car per la pena ('confondre's)"
16	"aguantar escota" (suportar treballs i afliccions
17	*cabot* ('gobi')
18	bogamarí
19	born ('medusa')
20	capbussó
21	encrancanat ('bloquejat')
22	llaüt ('vaixell')

Taula 3: Vocabulari objecte d'enquestar

Amb tot, es selecciona un conjunt de 51 paraules, les quals pretenen oferir una mostra quantitativa ajustada al treball. D'aquestes paraules, 29 corresponen al camp semàntic relacionat amb el *camp* i 22 estan relacionades amb el camp semàntic de la *mar*, per tal d'així tenir una mostra conjunta i equitativa sobre els dos camps objecte d'anàlisi.

Igualment, a l'Annex I es mostra una taula amb el vocabulari seleccionat on es relaciona la seva vigència en la bibliografia, la seva definició al *Diccionari Català Valencià Balear* (1962) (DCVB) i, si no hi és, la seva definició a *l'Enciclopèdia d'Eivissa i Formentera* (1989) de l'Institut d'Estudis Eivissencs (EEIF).

6.3. Selecció de localitats

A continuació, es fa una tria de les localitats entorn de les quals es realitzaran les enquestes. La tria de localitats es fa atenent al propòsit de la investigació. Així, s'arriba a la conclusió que es duran a terme entrevistes en un total de quatre localitats, les quals es dividiran en dos grups. Per una banda, un grup de dues localitats seran pobles més urbanitzats, moderns i poblats. D'altra banda, el segon grup de dues localitats seran pobles més rurals i tradicionals.

La tria d'aquests pobles es fa amb relació a la hipòtesi inicial, per tal que les enquestes confirmin o refutin si, efectivament, hi ha una diferència de coneixement lèxic de mots eivissencs entre localitats més urbanitzades i localitats més rurals. Ja ho denota Veny (1999: 98): "Eivissa és un domi insular on la contraposició *camp* / *ciutat* és molt acusada", "aquest divorci havia de repercutir en la conformació de dues fesomies en la forma de vida, la manera de pensar, la indumentària, la llengua". Igualment, Serra Orvay (1908: 185, citat per Veny, 1999: 98) ja parlava d'aquest contrast: "al camp y no a sa ciutat hauria d'anà qui volgués atendre bé l'eyvissench".

Pel que fa al primer grup (grup I), es tria Vila i Sant Antoni. La ciutat d'Eivissa, Vila, és la capital de l'illa, la ciutat més important i la seva població és de 51.996 habitants (INE, 2023). Sens dubte, aquesta ciutat resulta òptima per a l'objecte d'estudi, ja que és un gran nucli urbà i desenvolupat de l'illa. A més, ha estat objecte de diferents estudis lingüístics que s'han comparat amb altres varietats geogràfiques dins del mateix subdialecte eivissenc, com ara Veny (1999: 98) diu: "[a] aquesta volia al·ludir, perquè les diferències entre el parlar urbà i el parlar rural, visibles pertot, són aquí potser més pronunciades que enlloc". Igualment, Alcover (1920: 21, citat per Veny, 1999: 98) també s'adona de la major influència castellana en el lèxic de Vila. En aquesta línia, Veny cita Macabich o fins i tot fa referència a la percepció que tenen els mateixos eivissencs d'aquesta dicotomia. Amb tot, la ciutat de vila, per les seves idiosincràsies exposades, representa una mostra important en l'estudi del subdialecte eivissenc i, en conseqüència, de l'objecte d'estudi present.

La segona ciutat triada en aquest grup (I) és Sant Antoni de Portmany, oposada geogràficament a Vila, i és el segon nucli urbà més gran de l'illa. Sant Antoni és l'altre gran ciutat de l'illa, i un nucli turístic molt important. La seva població és de 28.237

habitants (INE, 2023). La rellevància com a nucli urbà de Sant Antoni així com la seva forta presència turística justifiquen la seva selecció dintre d'aquest grup.

Quant a l'altre grup de localitats (grup II) es trien les localitats de Sant Agustí des Vedrà i Sant Carles de Peralta. La primera localitat és Sant Agustí des Vedrà, un poble rural que forma part del municipi de Sant Josep de Sa Talaia. La seva població és de 12.474 habitants (INE, 2023). Tradicionalment, la seva principal ocupació era l'agricultura. Amb aquestes característiques s'ajusta al que es pretén estudiar en aquest grup de localitats. Cal matisar, que les enquestes s'han realitzat en el nucli urbà del poble, el qual corresponen al "lloc més antic, emblemàtic i original del poble" (EEIF, 2015); i els seus voltants (com la venda[2] de Cala de Bou).

Finalment, la segona localitat que entra dins d'aquest grup és Sant Carles de Peralta, un poble tradicional situat al nord de l'illa, que pertany al municipi de Santa Eulàlia. La seva població és de 5.702 (INE, 2023). Les activitats econòmiques que s'hi desenvolupen encara corresponen al sector primari (EEIF, 2015). És un indret rural i tradicional, gens massificat i que conserva elements tradicionals eivissencs que s'han perdut a la resta de nuclis urbans.

	Grup I	**Grup II**
Localitat I	Vila	Sant Agustí des Vedrà
Localitat II	Sant Antoni de Portmany	Sant Carles de Peralta

Taula 4: Selecció de localitats urbanes – rurals

[2] Segons el DCVB una venda és "cadascuna de les partides en què es divideix el territori de cada parròquia rural de l'illa d'Eivissa", igualment, l'EEIF diu: "divisió territorial antiga dels quartons i posteriorment de les parròquies que perviu a les illes Pitiüses".

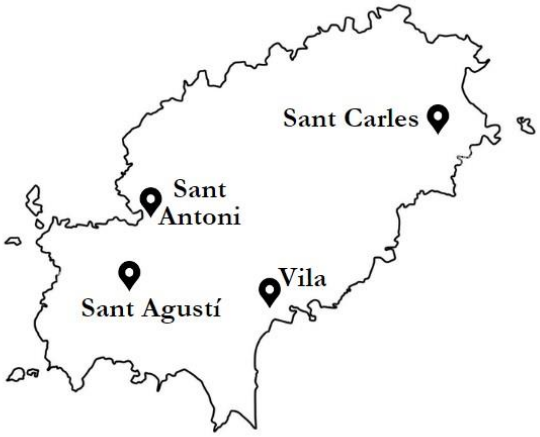

Il·lustració 1: Distribució geogràfica de les localitats seleccionades

6.4. Selecció d'informadors

Per a la selecció dels informadors que seran objecte d'enquestar se segueixen els següents criteris i procediments.

En primer lloc, cal que l'enquestat sigui catalanoparlant, concretament que parli el subdialecte eivissenc; nascut a Eivissa, als pobles objecte d'enquestar; i que hi hagi viscut durant un temps estès, per la qual cosa tingui un domini de l'eivissenc i pugui ser una mostra representativa qualitativa d'un parlant eivissenc.

A més a més, es fa una distinció per grups d'edat per tal d'ajustar-se al format del treball i a la hipòtesi de partida. Així doncs, la present investigació se centra a analitzar les diferències de coneixement lèxic entre els joves i els majors. No es té en compte la generació adulta intermèdia, per raons de temps i utilitat en aquesta investigació. Aleshores, per tal d'acotar-ho, el grup de joves (grup J) al que es dirigeixen les enquestes es compren entre els disset i els vint-i-cinc anys. El grup d'edat dels majors (grup M), se centra en aquelles persones de setanta anys endavant.

Amb el propòsit de fer una investigació rigorosa, dintre de cada grup d'edat, es trien tres homes i tres dones, així es mostra una distinció equitativa i el gènere no condiciona la present enquesta. Aquesta selecció per sexe es fa per cada grup d'edat, així se seleccionen un total de sis persones per al grup J i sis persones per al grup M. La mostra es compon de dotze persones per cada localitat seleccionada, de manera que l'enquesta es compon d'un total de quaranta-vuit informadors, distribuïts segons la taula següent:

	Home	Dona	Total
Grup J (17-25 anys)	3	3	6
Grup M (+70 anys)	3	3	6
			Total: 12 persones per localitat

Taula 5: selecció d'informadors per localitat

Aquesta selecció es proposa d'oferir una mostra qualitativa sobre la parla dels parlants de l'eivissenc i, posteriorment, es farà un contrast i anàlisi entre els grups seleccionats, per tal de comprovar o refutar la hipòtesi inicial. A més, com no disposem de dades recents que demostrin dades dels parlants eivissencs, s'observarà si cal ampliar o modificar les dades disponibles sobre aquest dialecte. Es considera una mostra qualitativa i quantitativa a l'hora. És qualitativa ja que les dades recollides són una mostra real i efectiva sobre els parlars de l'eivissenc. Mentre que és una mostra quantitativa, ajustada a les característiques d'aquest treball.

6.5. Estructura de les entrevistes

Amb el propòsit de comprovar la hipòtesi que motiva aquesta investigació, es dissenya una enquesta per tal que els informadors seleccionats siguin una mostra sobre l'objecte d'estudi. Així doncs, es dissenya l'enquesta atenent el propòsit de demostrar el coneixement lèxic de paraules pròpies de l'eivissenc, prèviament seleccionades (veg. § 6.2.). L'enquesta es divideix en diferents parts, cadascuna atén diferents formes d'expressió per tal de mostrar una diversitat, la qual provi, el coneixement del lèxic, independentment, de la modalitat interpretativa, amb la qual cosa es pretén oferir rigorositat i validesa a l'enquesta.

En primer lloc, a la "I Part: preguntes generals" l'enquesta formula un conjunt de set preguntes que tenen l'objectiu de contextualitzar al parlant, identificar si s'ajusta als requisits de la investigació i, finalment, classificar-lo dintre dels grups de selecció establerts anteriorment.

En segon lloc, a la "II Part: imatges del camp" s'ofereixen un total de vint-i-quatre imatges relacionades, en un grau o en un altre, amb el camp semàntic del *camp*, amb relació a la temàtica seleccionada. Amb aquesta part es pretén conèixer quina forma fan servir els enquestats per fer referència a la imatge seleccionada i si aquesta forma s'ajusta a l'esperada segons les bades bibliogràfiques establertes prèviament.

De manera anàloga, la “III part: imatges de la mar” es presenten un conjunt de deu imatges relacionades amb el camp semàntic de la *mar* amb el mateix propòsit que a la part anterior.

A continuació, a la “IV Part: sinònims” a través d’un mètode diferent, proposant de dir sinònims als enquestats, es pretén comprovar si coneixen el mot propi de l’eivissenc pel que fa a aquests sinònims. Es proposen un total de sis sinònims. Es proposa aquest mètode per tal d’ampliar el marge d’interpretació i reflexió del parlant. El lèxic d’aquest part s’agafa tant del vocabulari relacionat amb el *camp* com amb la *mar*.

A la “V Part: definicions” a través d’unes definicions proporcionades es pretén observar quina forma atribueixen els parlants a aquella definició. Es presenten nou definicions de caire variat. Per una banda, es proposen definicions de substantius (preguntes 1, 3, 4, 7 i 9). D’altra banda, es demana per expressions característiques de l’eivissenc (preguntes 2, 8). També, es defineixen dos verbs (preguntes 5 i 6). Igual que a la part anterior, el lèxic d’aquesta part combina els dos camps semàntics treballats.

Tot seguit, a la “VI Part: expressions” es busca conèixer si encara estan en ús dues expressions que recull Veny (1999: 114) relacionades amb el llenguatge dels mariners i el camp semàntic de la *mar*. La pregunta consta de dues parts, si, en primer lloc, no s’identifica l’expressió a través de la definició proporcionada, a continuació, es pregunta directament pel coneixement i la vigència de l’expressió.

Per acabar, la “VII Part: expressió oral” és una part més oberta on es convida als informadors a reflexionar sobre la seva percepció relacionada amb l’objecte d’estudi. Així, es proposa l’aportació de paraules que considerin exclusives del lèxic eivissenc. Finalment, es proposa una breu reflexió sobre els canvis que ha patit l’illa en els darrers anys. Aquesta pregunta serveix a tall de context de la investigació i també per aportar dades qualitatives sobre la percepció que tenen els informadors sobre el treball en qüestió.

A l’Annex II es mostra el model d’entrevista complet.

7. ANÀLISI I DESCRIPCIÓ DELS RESULTATS

En aquest apartat es presenten els resultats obtinguts de les enquestes fetes en aquesta investigació. Aquesta anàlisi es presenta dividida en els grups d'edat que s'enquesten en aquest treball i dintre dels quals els resultats de cada poble, per així facilitar la seva interpretació. Seguidament, es fa una síntesi de totes les dades amb relació a la hipòtesi sobre la qual es basa aquest estudi. Finalment, es descriuen els trets més destacables que han aportat els entrevistats en relació al lèxic demanat.

Amb l'objectiu de presentar i facilitar l'anàlisi dels resultats, es presenten a través de la mitjana dels mots identificats per cada grup d'edat i per cada poble respecte del total de mots demanats. En total, l'enquesta demanava per 51 mots atribuïts al lèxic eivissenc, distribuïts en diferents modalitats interpretatives a les parts II, III, IV i V de l'enquesta. A més, es presenta el percentatge que representa aquesta mitjana de coneixement lèxic sobre el total de mots que s'estudien en aquest treball.

7.1. Grup majors

7.1.1. Localitats rurals

En primer lloc, a Sant Agustí, el grup de majors ha identificat una mitjana de 33,5, la qual cosa suposa el 66% respecte dels 51 mots demanats.

A Sant Carles, aquest grup d'edat ha identificat una mitjana de 37,5 respecte del total, això és un 74%. Aquest és el percentatge més alt de mots reconeguts d'aquesta enquesta.

El següent gràfic representa de manera visual la mitjana de mots coneguts respecte dels desconeguts per a cada poble:

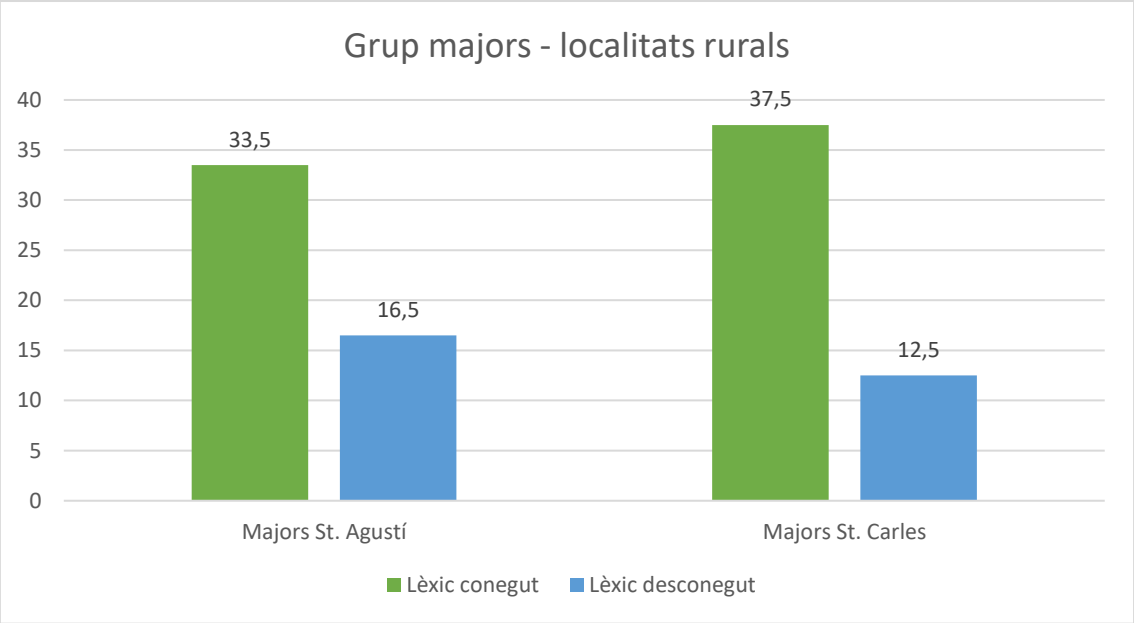

Gràfic 1: grup majors localitats rurals

7.1.2. Localitats urbanes

A Vila, el grup de majors ha reconegut una mitjana de 31,25 mots (61%) respecte del total de l'enquesta.

D'altra banda, a la localitat de Sant Antoni, aquest grup ha reconegut una mitjana de 35 paraules, això és el 69%.

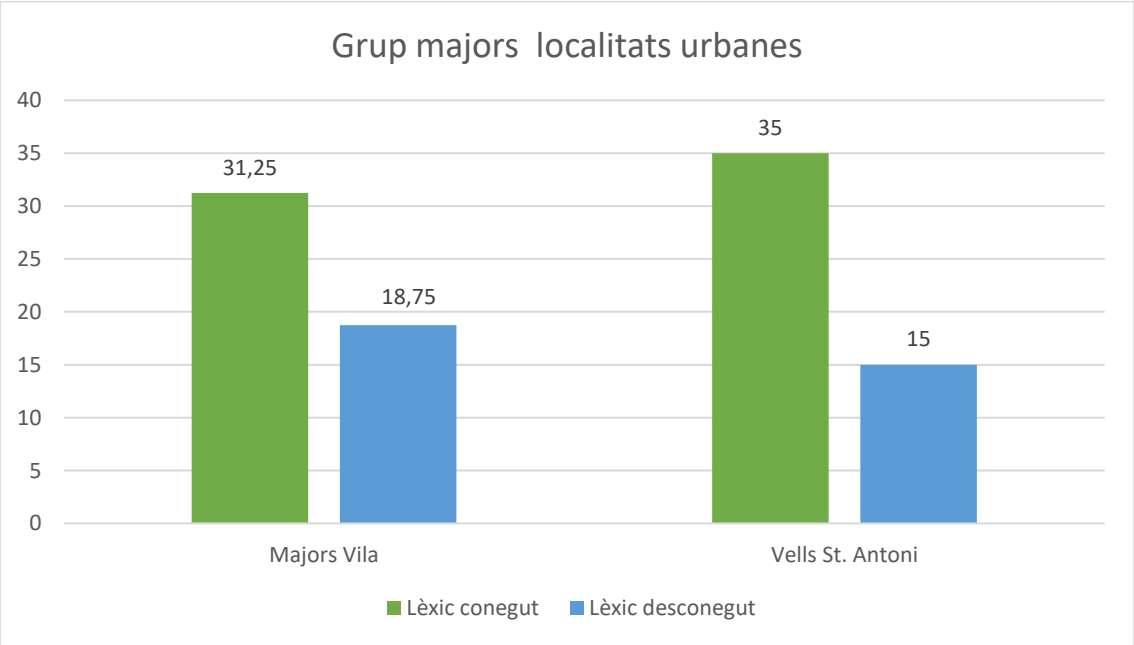

Gràfic 2: grup majors localitats urbanes

Amb tot, s'observa com en aquest grup d'edat la mitjana de lèxic identificat és en tots els casos, independentment de la localitat, superior a la meitat dels mots, fins i tot, superior al seixanta per cent. D'aquesta manera, la xifra més baixa és el 61% a Vila, mentre que la xifra més alta és el 74% a Sant Carles. Aquestes xifres confirmen un coneixement prou ampli dels mots eivissencs demanats.

7.2. Grup joves

7.2.1. Localitats rurals

El grup de joves enquestat al poble de Sant Agustí ha identificat una mitjana de 25,15 mots, la qual cosa suposa el 49% respecte del total demanat.

Quant a la localitat de Sant Carles, el jovent ha reconegut una mitjana de 27,8 mots, és a dir, el 55% dels proposats.

S'observa com les xifres són, en ambdós casos inferiors a les xifres del grup de majors. Igualment, el percentatge de mots identificats pel jovent de Sant Agustí no arriba a la meitat però hi està molt a prop, mentre que el jovent de Sant Carles reconeix un percentatge superior a la meitat.

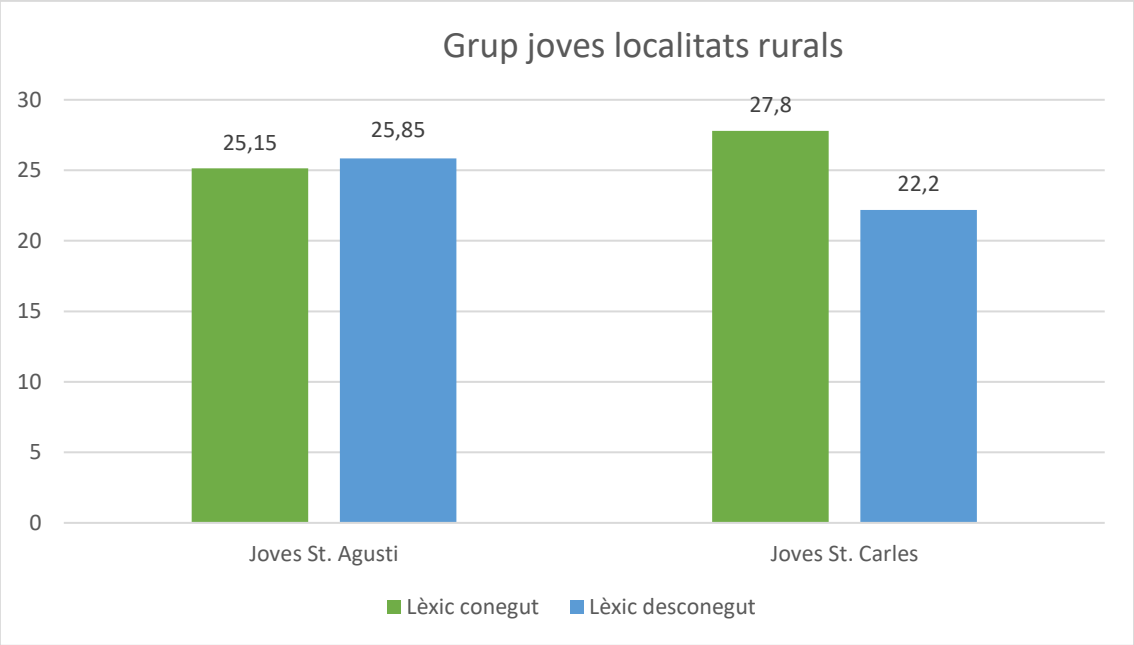

Gràfic 3: Grup joves localitats rurals

7.2.2. Localitats urbanes

Pel que fa a les localitats urbanes, els joves de Vila han reconegut una mitjana de 18,8 paraules, un 37%.

A Sant Antoni, els joves han identificat una mitjana de 14 mots, això és un 27%. Aquesta és la xifra més baixa d'aquest grup d'edat.

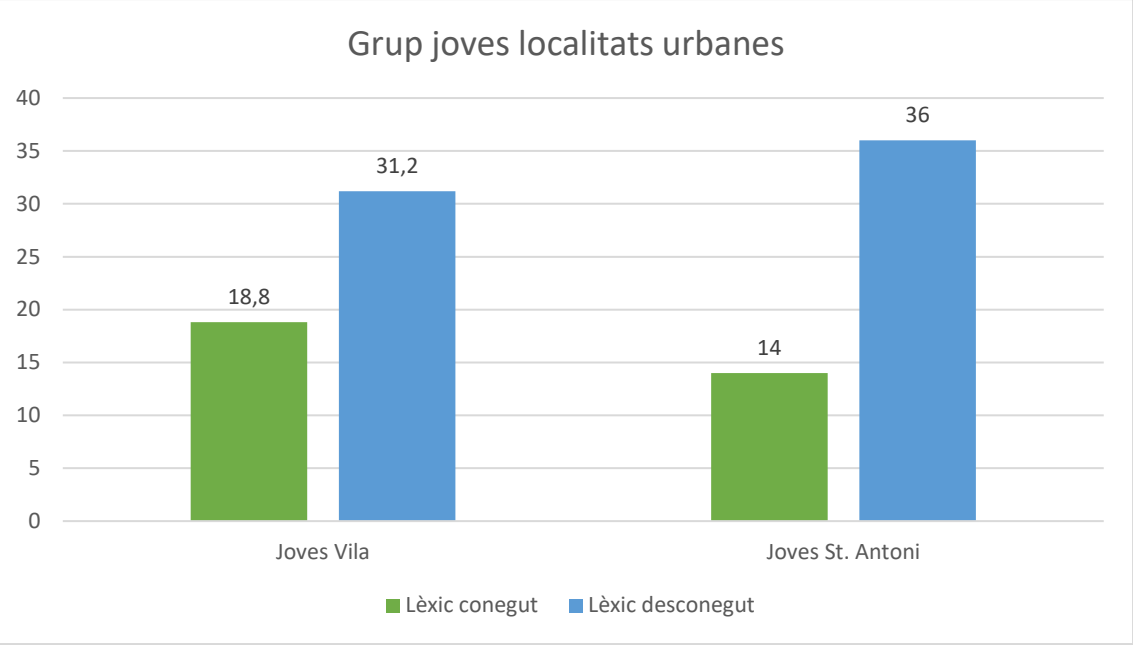

Gràfic 4: grup joves localitats urbanes

És notori com en aquest grup el percentatge de mots reconeguts no arriba a la meitat. Els mots desconeguts són en les dues localitats superiors a les paraules identificades. Això contrasta amb el grup de joves de les localitats urbanes on els mots coneguts eren superiors i propers o superiors a la meitat del total.

7.3. Síntesi numèrica de resultats

Arribats a aquest punt, les dades anteriors se sintetitzen per tal de mostrar els resultats globals de l'enquesta realitzada.

El següent gràfic resumeix de manera visual els resultats totals de l'enquesta presentats anteriorment:

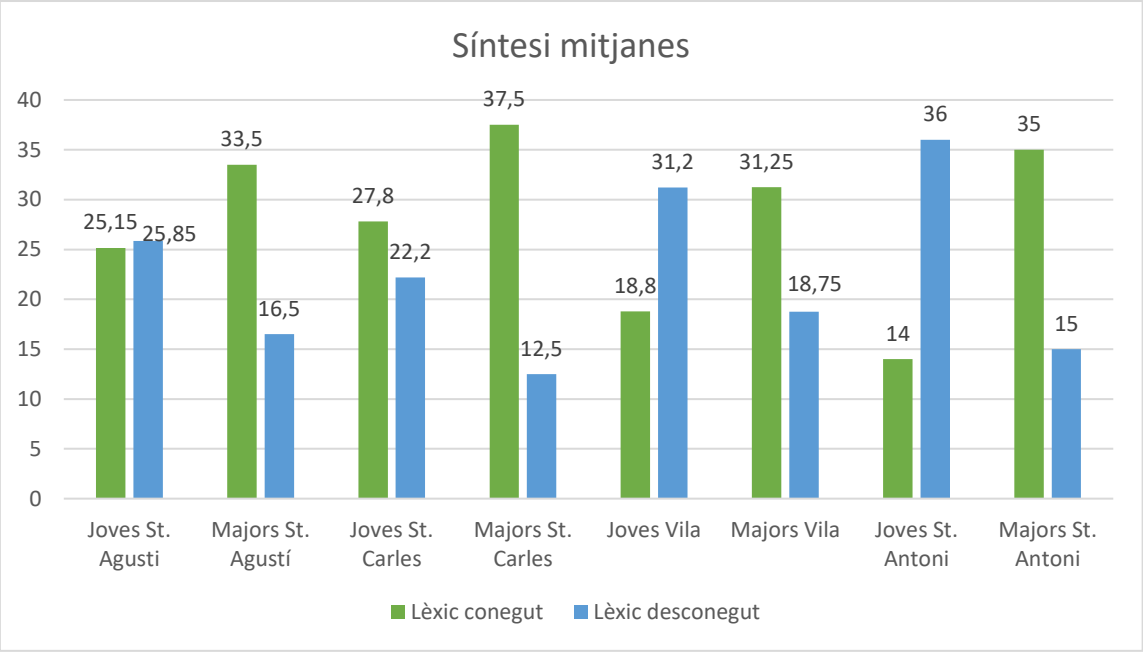

Gràfic 5: Síntesi global enquesta

Tot seguit, atenent la hipòtesi sobre la qual parteix aquesta investigació, es fa una anàlisi creuada de les dades obtingudes amb l'objectiu d'extreure'n conclusions.

Així, es pot establir una mitjana del grup de joves de les dues localitats del camp respecte a la mitjana del grup de joves de les dues localitats de la ciutat, per així obtenir dades generals i comprovar si existeix una diferència de coneixement. Els joves de les localitats rurals coneixen una mitjana de 26,48 mots (52%) mentre que els joves de ciutat coneixen un 16,4 (32%). S'observa com el coneixement de lèxic és un 20% superior en els joves de les localitats rurals respecte als joves de ciutat, per tant, val a dir, que hi ha una diferència de coneixement d'aquests mots entre els joves de les localitats rurals i els joves de les localitats de ciutat.

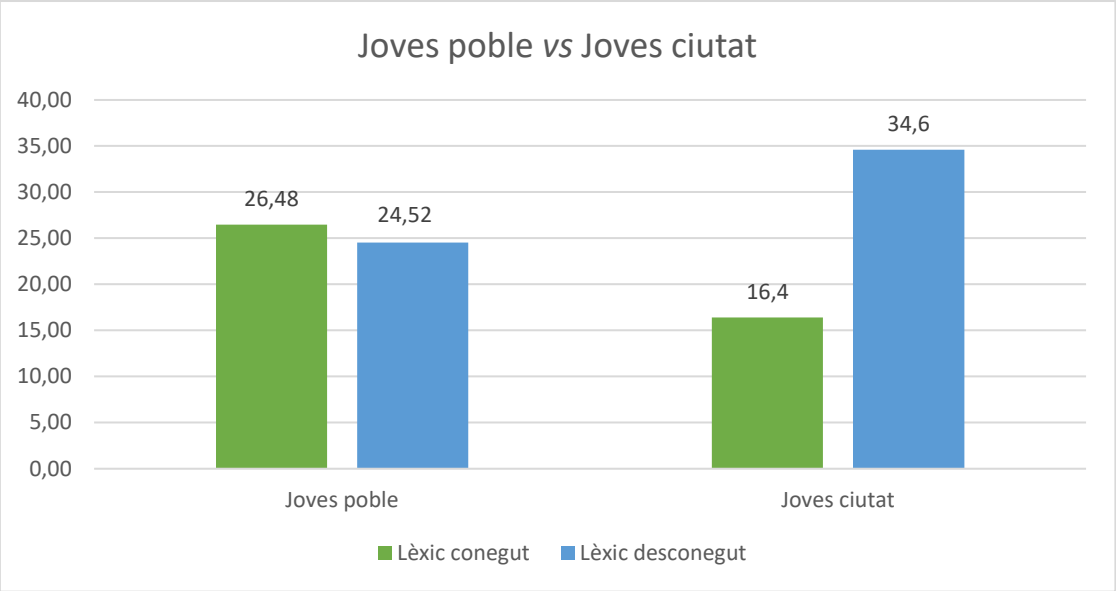

Gràfic 6: Joves poble vs joves ciutat

No obstant això, pel que fa al grup de majors, la mitjana de mots que han identificat el grup de majors de les localitats rurals és 35,5 (70%); mentre que la mitjana a les localitats urbanes és de 33,13 (65%). La diferència en aquest grup d'edat és mínima (5%), per tant, no s'afirma que hi hagi una pèrdua de lèxic en aquest grup d'edat entre aquestes dues localitats.

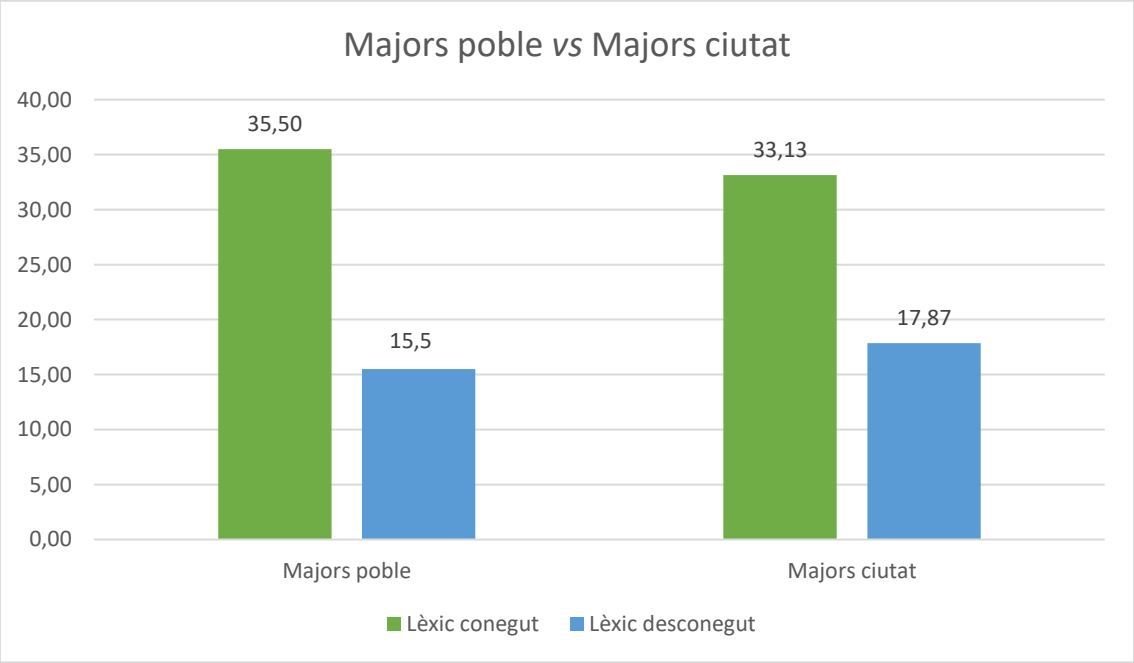

Gràfic 7: majors poble vs majors ciutat

Amb tot, s'arriba a la mitjana total de joves respecte a la mitjana total del grup de majors per comprovar si hi ha una diferència de coneixement entre les dues generacions, en

termes generals. Els joves han identificat una mitjana de 21,44 mots (42%); mentre que el grup de majors ha identificat una mitjana de 34,32 paraules (67%).

La diferència és d'un 25%, per tant, s'aprecia, als efectes d'aquest treball, una diferència pel que fa al coneixement lèxic dels mots propis de l'eivissenc entre les dues generacions.

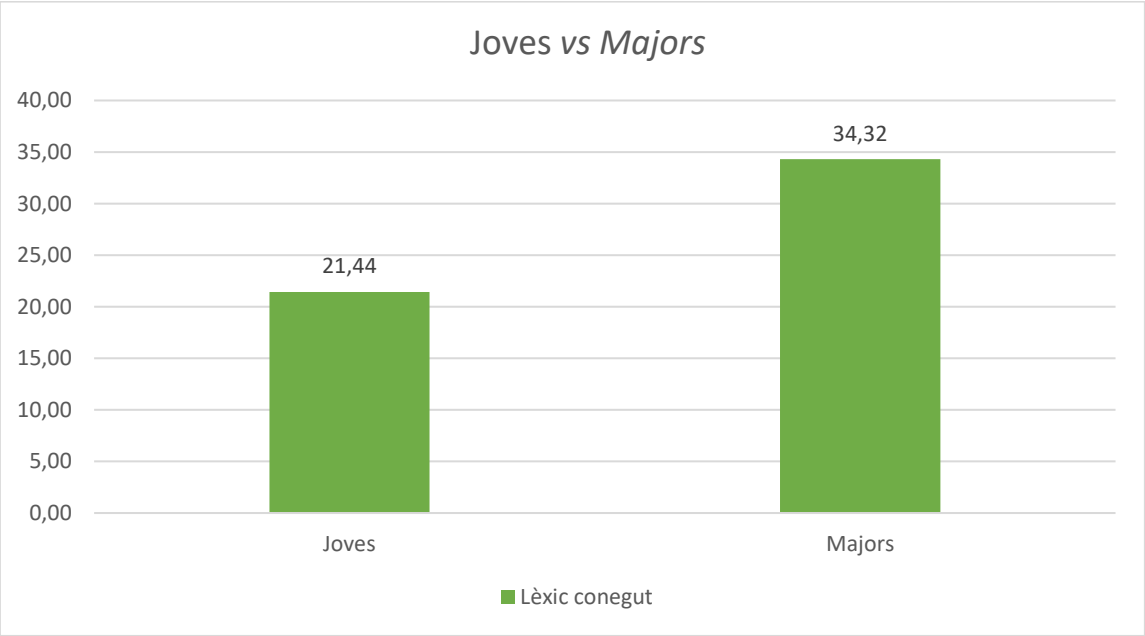

Gràfic 8: total joves vs majors

7.4. Descripció dels resultats

En aquest apartat es descriuen, a trets generals, les dades més significatives i distintives que han resultat de les enquestes en relació amb les característiques del lèxic en qüestió. Per tal de facilitar el seu comentari, la informació es divideix en les parts en què s'estructurava l'enquesta.

La primera part tracta de caracteritzar els parlants dintre dels grups seleccionats i pretén obtenir dades de caràcter general de l'enquestat.

7.4.1. II Part: identificació de les imatges

La segona part es basa en la identificació d'un conjunt d'imatges dels dos camps semàntics en qüestió.

D'aquesta part destaca que un parlant (VBC, Sant Antoni, grup majors), pel que fa a la paraula *dacsa* 'panís', a més d'identificar-la, afegeix que la seva etimologia prové de la marca dels sacs de blat de moro què arribaven a Eivissa. Es comprova que, efectivament, era una empresa que importava aquest gra a les Illes. Igualment, el DCVB atribueix

l'etimologia a l'àrab: "de l'àrab daqsa, mat. Sign". Al seu torn, Veny (1999:105) diu: "*dacsa* primer designava una varietat de 'panís' i el nom es traspassà al 'blat de moro' quan aquesta gramínia va ser portada d'Amèrica". Altres informadors aporten com a sinònim *blat de moro*. Generalment, els joves enquestats coneixen aquesta paraula.

Pel que fa a la paraula *galfí* 'dofí', la qual recull Veny (1999:104) es nota que cap entrevistat identifica la imatge amb aquesta variant, sinó que es documenten *dofí, delfí o delfín.* Ni tan sols en el grup de majors s'ha recollit aquesta paraula. És possible que aquesta fos una dissimilació de la paraula *delfí* que era habitual en els temps en què Veny va recollir les dades i ara no es comprova aquesta dissimilació. Val a dir, que es tracta d'una dissimilació de caràcter fonètic i que no és una paraula diferent.

Pel que fa al lèxic mariner d'aquesta part, es recull indistintament *poal* i *balde*. *Grimaldo* es recull amb poca freqüència (únicament en parlants majors i amb relació amb la mar) i s'usa de manera habitual *bogavante. llaüt, born* i *capbussó*. *Bogamarí* o *virot* es recullen menys, tot i que hi són presents. *Sarg* s'identifica el que menys (majors i alguns joves relacionats amb la mar).

En aquesta part s'ha comprovat la vigència d'alguns mots exclusius d'Eivissa que identifica Moll (1993:10). Així, *garrit* 'nen' és la més documentada apareix en tots els grups d'edat i en totes les localitats, tot i que també presenta variació, com ara *boix* o *al·lot* (sobretot a Vila), emperò la totalitat dels enquestats reconeix la paraula *garrit*. *Figa de pic* 'figa de moro' és la següent més reconeguda, excepte alguns joves de Sant Antoni i Vila, però sí que la reconeixen altres joves d'aquestes localitats i de les localitats rurals. També, es recull *figuera d'indi*, atribuïda també a Eivissa, entre altres, d'acord amb el DCVB. Es troba *bequeja,* però freqüent variació amb *bec*, altres parlants recullen *pico* (joves de Sant Antoni). *Carrasca* és present, però en parlants del grup majors, no es recull en parlants joves (excepte dos a Sant Carles) i, en canvi, es diu *escorça*. Finalment, *ratgrill* també es documenta amb menys freqüència, únicament en grup de majors, mentre que els joves no l'identifiquen.

7.4.2. III Part: identificació de sinònims

En aquesta part es proposen un total de sis paraules d'ambdós camps semàntics, els informadors han de proporcionar un sinònim que identifiquin amb la paraula proporcionada.

A Sant Agustí, els joves reconeixen *calar* i *atracar* en tots els casos, mentre que tres joves utilitzen, a més a més, *batafaluga*. Pel que fa al grup de majors, identifiquen *calar* i *atracar* i, amb més freqüència que els joves (els 6 enquestats) reconeixen *batafaluga.*

A Sant Carles, els joves reconeixen *batafaluga, calar* i *atracar.* Es reconeix amb més freqüència que els joves de Sant Agustí la paraula *batafaluga* (5 respecte a 3). Quant al grup dels majors, reconeixen, *batafaluga, calar, atracar* i també, *salpar.*

A Vila, tant els majors com els joves identifiquen sovint *calar, atracar i batafaluga*.

A Sant Antoni la diferència entre els grups és la més pronunciada. Els joves identifiquen una mitjana de 2 mots: *calar i atracar*; mentre que els majors identifiquen una mitjana de 4 paraules: *batafaluga, calar, atracar i salpar*.

D'aquesta part destaca la paraula *jan*, la qual recull Moll (1993:10) entre els mots exclusius d'Eivissa amb el significat de 'foraster'. En aquest treball, cap dels enquestats no han pogut identificar-la. Només un (VBC, Sant Antoni, grup majors) una vegada se li ha comentat, afirma que l'ha sentit a un conegut seu (mariner i de setanta-cinc anys) que encara la utilitza, però que ell no l'ha sentit més i no la utilitza, la qual cosa prova que és una qüestió d'idiolecte. Els informadors amb freqüència i amb independència d'on provenen, proposen com a sinònim d'estranger *guiri* o, amb menys freqüència i entre els majors, *foraster*.

En aquesta línia, *alastrat* com a sinònim de *borratxo*, que recull Veny (1999: 114) i relaciona amb el llenguatge mariner no es recull en aquesta investigació. Només una persona (MCB, Sant Antoni, grup majors) en proposar-se-la reconeix que ha sentit a algú comentar-la alguna vegada, però no la utilitza. En canvi, es recull amb molta freqüència, i amb independència del grup al qual pertany l'enquestat, el sinònim *gat* per dir *borratxo;* també es recull *torrat.*

Batafaluga com a sinònim d'anís és la més reconeguda, especialment en localitats rurals i entre el grup de majors.

Quant a algunes paraules d'origen mariner, com a sinònim d'*apropar* o *acostar,* es documenta amb freqüència i en tots els grups enquestats *atracar*, la qual ja recull Veny (1999: 114) com a paraula d'origen mariner. *Salpar* com a sinònim *d'apropar* es recull amb menys freqüència i entre la població més vella, tot i que se'n diuen altres significats,

com ara 'abastar' o 'recollir'. *Calar* com a sinònim de *posar* també es troba amb freqüència i en tots els grups enquestats.

En síntesi, d'aquesta part, les paraules utilitzades amb més freqüència són *calar, atracar* i *batafaluga*, les quals no varien d'acord amb la localitat. Amb menys freqüència s'utilitza *salpar* (majors Sant Carles i majors Sant Antoni). Mentre que *jan* i *alastrat* no es diuen. Pel que fa a les diferències entre localitats, no són tan acusades en aquesta part, probablement degut al menor nombre de mots a identificar. Tot i que s'observa com la menor mitjana de mots reconeguts entre els joves es troba a Sant Antoni, mentre que la mitjana més alta, es troba en el grup de Majors de Sant Carles i Sant Antoni.

7.4.3. IV Part: definicions

En aquesta part es proposen un total de 9 definicions d'ambdós camps semàntics en qüestió, 5 paraules s'atribueixen al *camp* i 4 a la *mar*. És d'interès en aquesta part comprovar la vigència de cinc mots que Veny (1999: 114) atribueix al llenguatge dels marines. A partir d'aquestes definicions els informadors han de proporcionar la paraula que creuen que més s'ajusta, segons el seu parer, a la definició.

A Sant Agustí, els joves han identificat entre els mots més freqüents, *repairu, estribancu* i *mac*. Al seu torn, el grup de majors, coneixen els mateixos mots que els joves, emperò amb més freqüència, i coneixen, a més a més, *reminyola* i *encranquenat*.

Els joves de Sant Carles identifiquen *mac, repairu, estribancu* i, amb menys freqüència, *reminyola*. En canvi, el grup de majors, *mac, repairu, estribancu, reminyola* i de manera menys habitual *encranquenat.*

A Vila, el jovent coneix sobretot *repairu* i *estribancu*; mentre que els majors coneixen una mitjana de 3 paraules amb predominança de *repairu, estribancu* i *mac.*

Finalment, pel que fa als joves de Sant Antoni, coneixen sobretot *estribancu* i *repairu.* D'altra banda, els majors identifiquen mots com ara *mac, repairu, estribancu, reminyola* i *encranquenat*. La diferència entre els grups d'edat a Sant Antoni és la més acusada.

En aquesta part, el nombre de mots reconeguts, en general, és menor a les anteriors, així la xifra màxima és el 56% en els majors de Sant Antoni, mentre que el percentatge de mots desconeguts és superior en tots els altres casos. Aquest nombre es pot deure al desfasament temporal entre les dades seleccionades i aquesta enquesta i a l'especialitat dels mots d'aquesta part.

Val a dir, que certes paraules que recull Veny (1999: 14) les quals atribueix al lèxic mariner dels eivissencs no es documenten ni tan sols entre la població marinera del grup dels majors. Així, cap dels enquestats en aquesta investigació ha reconegut la paraula *mariscar* ni amb el significat que recull Veny 'agafar coses petites o amb petita quantitat, proveir-se d'alguna cosa amb enginy' ni amb cap altre significat. Tampoc, cap dels enquestats ha reconegut la paraula *quinòcia* 'aldarull, rebombori, trull'. Pel que fa a *orsar*, els informadors (VBC, BRM i JTS) relacionats amb la mar reconeixen el verb, però afirmen que només l'utilitzen en navegació, mentre que a terra, un verb per dir 'canviar de direcció, de camí' utilitzen *girar*. Finalment, dintre d'aquest grup, la paraula *gombolet* 'tassa de cafè d'ordi' no es reconegut en cap cas, ni tan sols entre el grup de majors de Vila, ja que, tal com apunta l'EEIF és una paraula pròpia de Vila, concretament del barri tradicionalment mariner de Sa Penya:

> "nom que rebia el cafè que es prepara al barri de sa Penya, a la ciutat d'Eivissa, quasi sempre preparat a base de cafè d'ordi; segurament es pot relacionar aquest mot amb gombol, amb el significat de deixar el cos ben reconfortat"

Aquesta investigació no ha pogut comprovar la vigència d'aquesta paraula avui en dia.

Quant a la definició de 'pedra molt grossa' algunes persones identifiquen *mac*, però d'altres proporcionen derivats, com ara, *pedrel·la, pedrota* o *pedrassa.*

Per finir, *repairu* i *estribancu* són les paraules reconegudes amb més freqüència, *reminyola* amb menys freqüència i especialment entre el grup de majors i, per acabar, *encranquenat.* Les altres paraules d'aquesta part o bé no es documenten o bé es recullen de manera espontània.

7.4.4. V Part: expressions

En aquesta part, es pretén comprovar la vigència de dues expressions d'origen mariner que recull Veny (1999: 114), les quals atribueix al lèxic de l'eivissenc.

En primer lloc, es comprova l'expressió "agafar el car per la pena" 'confondre's'. Aquesta investigació no ha pogut comprovar la seva vigència en l'actualitat. Cap dels joves enquestats a cap localitat ha identificat aquesta expressió ni l'ha sentit mai. D'altra banda, alguns majors i relacionats amb la mar (VBC i BRM) afirmen que coneixen el que és el *car*: "una part de la vela del vaixell que se situa a la proa", tal com ho confirma el DCVB:

“la perxa inferior i més gruixada de les dues que formen l'antena de la vela llatina”. Això no obstant, com a expressió no l’han sentit mai ni tampoc sabrien dir-ne el significat.

A continuació, es comprova si l’expressió “aguantar escota” ‘suportar treballs i afliccions’ és vigent. Entre el jovent de cap localitat no identifiquen aquesta expressió. En canvi, el grup de majors, només algun i relacionat amb la mar identifica l’expressió, però afirmen que només l’han sentit en un context de navegació per tal d’aguantar el cap que sosté la vella major i entenen la relació que s’estableix entre “aguantar escota” i el significat que atribueix Veny ‘suportar treballs i afliccions’, ara bé, aquests enquestats afirmen que no han sentit ni utilitzarien aquesta expressió fora del context de navegació, és a dir, fora del significat literal de l’expressió.

En resum, aquesta recerca no ha pogut comprovar la vigència de les expressions que recull Veny atribuïdes al llenguatge mariner. És possible que es degui al nombre reduït de informadors en aquest treball o simplement al desfasament temporal entre les dades seleccionades i l’enquesta, la qual cosa comprovaria que hi ha hagut una pèrdua d’aquestes expressions pròpies d’Eivissa. En qualsevol cas, pel que fa als efectes d’aquesta investigació, aquestes expressions no es troben vigents en el lèxic eivissenc de l’actualitat.

7.4.5. VI Part: expressió oral

Per finalitzar l’enquesta, es proposa aquesta part de caràcter més obert i general per tal d’aportat dades qualitatives, perceptives i de consciència pròpia dels parlants sobre l’evolució del lèxic eivissenc, en particular, i l’evolució de l’Illa, en general.

Així, en primer lloc, es demana als enquestats que aportin si coneixen alguna paraula exclusiva de l’eivissenc. Destaca amb gran diferència, la paraula *sipar* ‘posar-se la camisa per dins dels pantalons’ que la gran majoria dels informadors han aportat sense dubtar-ho i de manera molt clara en aquesta part. Així el DCVB la recull i l’atribueix a Eivissa com: “cenyir, ajustar, estrènyer (Eiv.).”. Igualment, es recull a la EEIF amb el següent significat:

> “Vestir com cal, ajustat, amb la roba ben posada. Posar-se la roba correctament, normalment la camisa dins els pantalons, i, d’aquesta manera, anar polit i curiós. ‘Aquesta al·lota va ben sipada’”.

També es recull al DIEC2 i s'atribueix al lèxic comú: "[LC] Posar els faldars de la camisa (d'algú) dins el cinturó. Sipa't, que et surt la camisa per davall del jersei.".

Sembla que la percepció que aquesta paraula és pròpia de l'eivissenc està força estesa entre els parlants.

És curiós com una paraula tan reconeguda actualment com a pròpia de l'eivissenc, no és esmentada per cap autor de la bibliografia consultada. També es curiós la diversitat entre els autors, mentre que el DCVB l'atribueix a Eivissa, el DIEC2 l'atribueix al lèxic comú.

Les paraules recollides en aquesta part es recullen a l'Annex IV. Algunes d'aquestes paraules no són exclusives d'Eivissa, però es recull la percepció que tenen els informadors sobre aquestes. Algunes sí que apareixen al DCVB (com *sipar, guixa, furga, uc* o *sènia* entre altres) mentre que altres no es documenten (*taravascu, sipapo, reveletjar* o *xabel·lí* entre altres).

Per cloure, es demana als informadors que reflexionin breument sobre el canvi de l'illa en els darrers anys a trets generals. Aquestes dades són de caràcter general i perceptiu i no s'entren a analitzar en aquest treball.

A trets generals s'observa com en tots els casos es nota un canvi molt significatiu. Ara bé, destaca que entre el grup de majors, generalment, el canvi es percep de manera positiva i enriquidora; mentre que, el jovent percep el canvi de manera més negativa i es perceben els efectes del turisme massiu que ha patit l'illa en els darrers anys. Així es noten els efectes de l'explotació i es fa notable que hi ha hagut una pèrdua de les tradicions eivissenques així com de la seva essència.

Aquesta diferència perceptiva generacional es deu probablement a que els majors han viscut el canvi en primera persona, la qual cosa ha provocat que el seu estil de vida canviï de treballar al camp i obtenir uns beneficis bàsics per a la subsistència a rebre l'entrada el turisme i veure com augmenta de manera molt significativa el seu poder d'adquisició, el seu benestar i la seva riquesa. En canvi, el jovent ja ha nascut amb el model turístic en ple funcionament i són més conscients dels inconvenients que això comporta.

8. CONCLUSIONS

Aquest treball pren com a objecte el lèxic del dialecte eivissenc, i, en atenció a la hipòtesi de partida, es proposa de confirmar si hi ha hagut una pèrdua d'aquests mots característics en els darrers anys. La metodologia adoptada, la qual combina elements quantitatius i qualitatius, ha estat adequada per abordar la hipòtesi. No obstant això, cal tenir en compte les limitacions d'aquesta investigació i la impossibilitat d'extrapolar les dades com a trets generals del dialecte eivissenc, tot i que sí que en permeten una aproximació i unes conclusions de tall qualitatiu adaptades al format d'aquest treball de fi de grau.

A partir de l'enquesta realitzada s'ha comprovat que, respecte del total dels mots enquestats (51), els joves han identificat una mitjana de 21,44 mots, això és el 42%; mentre que el grup de majors ha reconegut una mitjana de 34,32 paraules, és a dir, el 67%. A partir d'aquestes dades, es nota una diferència de coneixement significativa, d'un 25%. Per conseqüent, es pot confirmar la hipòtesi i afirmar que, pel que fa al coneixement del lèxic característic de l'eivissenc, existeix una diferència intergeneracional en l'actualitat.

Dintre de cada grup, destaca com existeix una diferència geogràfica notable entre els joves de les localitats urbanes (32%) respecte dels joves de les localitats rurals (52%). Això indica que dintre de la generació dels joves hi ha diferències en el coneixement d'aquest lèxic tradicional. No obstant això, la diferència dintre de la generació dels majors és mínima: 70% els de les localitats rurals respecte a 65% els de les localitats urbanes. Aquesta tendència pot atribuir-se als canvis en els hàbits lingüístics dels joves com a resultat de l'evolució socioeconòmics recent de l'illa així com al canvi d'estil de vida i el canvi generacional que els diferencia de la generació dels majors.

Aquest treball permet observar les diferents vies d'evolució que està patint el lèxic de l'eivissenc en l'actualitat. En primer lloc, s'observa una pèrdua del lèxic en mots com ara *gombolet, quinòcia* o *mariscar*, ni tan sols la població dels majors les ha reconegut, per tant, hi ha una pèrdua d'aquestes paraules, les quals Veny atribuïa al lèxic propi dels mariners eivissencs. Igualment, no s'ha pogut documentar la vigència de les expressions marineres "aguantar escota" i "agafar el car per la pena". En segon lloc, és notable la influència de l'escolarització en el lèxic dels joves respecte al lèxic dels majors. Així, notem com pel que fa a *carrasca*, gran part dels joves diuen *escorça*, mentre que entre els majors es documenta de manera més habitual *carrasca*. Pel que fa a *bequeja,* es recull *pico* entre els joves, això es pot atribuir a la interferència lingüística del castellà;

tanmateix, també es diu *bec* entre els joves, en relació amb la influència de l'escola. S'observa substitució en mots com ara *jan* 'estranger', no es documenta però, en canvi, es recull *foraster* o *guiri*; tampoc es documenta *alastrat* 'embriac', però es diu de manera molt habitual i entre tots els grups d'edat *gat*. Finalment, notem que són força presents en tots els parlants *ca, capell, flaó, ferramenta, llaüt, calar, atracar,* entre d'altres. Respecte a la paraula *sipar* hi ha una estesa consciència lingüística a l'hora d'atribuir-la al lèxic exclusiu de l'eivissenc entre la majoria dels parlants independentment del grup d'edat.

Amb tot, es nota com aquest treball documenta una pèrdua significativa del lèxic que Veny atribuïa al llenguatge dels mariners i es nota com ha evolucionat des del corpus que documenta el 1999. Tanmateix, hi ha una vigència significativa de mots que caracteritzen el dialecte eivissenc entre els joves entrevistats, la qual cosa, és una prova de la diversitat dialectal del català i, més concretament, és una mostra de la riquesa i vitalitat lèxica de l'eivissenc avui en dia.

Aquest treball reflecteix una visió global de l'estat actual del lèxic eivissenc, evidenciant diferències generacionals i geogràfiques en el coneixement i ús dels mots. A partir d'aquest s'actualitzen les dades sobre el lèxic del dialecte eivissenc, que es trobaven desactualitzades. A més a més, s'obren futures línies de recerca, ja que hi ha tot un conjunt de canvis i trets particulars que permeten un estudi en profunditat sobre aquest camp.

BIBLIOGRAFIA

Alcover, A. M. (1902-1903). "Variedats dialectals que presenta'l català. ¿S'han d'esvair, reduint-les a la uniformidat? ¿Hem de centralisar la llengua?". *Bolletí del diccionari de la llengua catalana, I*. 149-158.

Alcover, A. M. (1908-1909): "Una mica d'eixida filològica a Menorca i Eyvissa", *Bolletí del Diccionari de la Llengua Catalana*, 4, 185-189.

Alcover, A. M. i Moll, F. de B. (1962). *Diccionari català-valencià-balear*. Palma: Moll. https://dcvb.iec.cat/ [Consulta: 10 maig de 2024]

Badia Margarit, A. (1951) *Gramàtica històrica catalana.* Barcelona: Editorial Noguera.

Barnils, P. (1919). "Dialectes catalans". *Butlletí de dialectologia catalana, VII*. 1-10.

Cirer Costa, J. "Eivissa-Història econòmica" (2015) dins *Enciclopèdia Eivissa i Formentera* (1989). https://www.eeif.es/veus/Eivissa-historia-economica/

Cirer, F (dir.). "Sant Carles de Peralta" dins *Enciclopèdia d'Eivissa i Formentera* (1989).

Cirer, F. (dir) (1989). *Enciclopèdia d'Eivissa i Formentera*. Eivissa: Consell d'Eivissa i Formentera. http://www.eeif.es/ [Consulta: 29 abril de 2024]

Coromines, J. (1954). *El que s'ha de saber de la llengua catalana*. Palma: Moll.

Institut d'Estudis Catalans (2007). *Diccionari de la llengua catalana*. 2a ed. Barcelona: Edicions 62: Enciclopèdia Catalana. Disponible en línia: https://dlc.iec.cat/ [Consulta: 1 juny 2024]

Institut d'Estudis Catalans (2016). *Gramàtica de la llengua catalana*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans.

Institut d'Estudis Eivissencs (1972) [Marià Villangómez]. *Curs d'iniciació a la llengua. Normes gramaticals, lectures eivissenques i formentereres*, Eivissa, Institut d'Estudis Eivissencs.

Instituto Nacional de Estadística (España). "Cifras oficiales de población de los municipios españoles". https://www.ine.es/jaxiT3/Datos.htm?t=2860 [Consulta: 27 d'abril de 2024]

Joan, B. (2000). *Criptació o llibertat: Actituds lingüístiques entre els jóvens d'Eivissa*. Eivissa: Institut d'Estudis Eivissencs.

Joan, B. (2015). "La llengua catalana del present al futur. Eivissa i Formentera". *Diversia, 7*. 61-82. https://dialnet.unirioja.es/servlet/autor?codigo=846513 [Consulta: 13 d'abril 2024]

Macabich, I. (1966-1967). *Historia de Ibiza*, vols. I-IV, Palma de Mallorca, Daedalus.

Marí, J. (2015). "Sant Agustí des Vedrà" dins *Enciclopèdia d'Eivissa i Formentera* (1989).

Marí Marí, Joana. (2021). *Descripció del dialecte eivissenc; Aproximació qualitativa a la parla dels joves d'Eivissa.* [Treball Final de Grau, Universitat Pompeu Fabra]. Repositori UPF. https://repositori.upf.edu/handle/10230/48736 [Consulta 5 maig de 2024]

Milà i Fontanals, M. (1875). "Catalán contemporáneo: el lenguaje de Barcelona". *Obras completas*. 511-544. https://sirio.ua.es/libros/BFilosofia/mila_fontanals/index.htm [Consulta: 15 de maig de 2024]

Moll, A. (1975). "Sufijos nominales y adjetivales en ibicenco". *Revista de Filología española*, *41*. 342-371. https://xn--revistadefilologiaespaola-uoc.revistas.csic.es/index.php/rfe/article/view/1051/1331 [Consulta: 30 de maig de 2021]

Moll, A. (1993). "El lèxic eivissenc". *El Pitiús*. 8-11

Moll, Francesc de B. (1974): "El habla de Mallorca", dins J. Mascaró Pasarius, *Historia de Mallorca*, 5, Palma de Mallorca, 353-388 (trad. Catalana, *el parlar de Mallorca*, Barcelona, Barcino (1980).

Mora, G.(2015) "Agricultura" dins *Enciclopèdia d'Eivissa i Formentera* (1989).

Pérez, A. (1909): «Vocabulario de las dicciones del léxico ibicenco que no tienen analogía ni semejanza con el castellano y su significación». *Ibiza, Arte, Arqueología, Agricultura, Comercio, Costumbres, Historia, Industria, Topografía. Guia del turista*. Barcelona, Imprenta de Joaquín Horta.

Ribes, E. (1979): «Quan els mots eivissencs són legítims». Eivissa. Institut d'Estudis Eivissencs. Vila d'Eivissa. III època, 9. 30 (382).

Ribes, E. (1981): «Notes sobre el parlar mossaràbic d'Eivissa». Eivissa. Institut d'Estudis Eivissencs. Vila d'Eivissa. III època, 11. 42 (468) - 43 (469).

Ribes, E. (1986): Sabíeu que?: paraules d'Eivissa i Formentera. Eivissa, Conselleria de Cultura, Educació i Patrimoni. Consell Insular d'Eivissa i Formentera, 77.

Ribes, E. (1988): «Sobre la nostra llengua». La Voz de Ibiza. Suplement del Diario de Ibiza. Eivissa. 12 (19/25-XI- 1988). 40.

Ribes, E. (1991) Aportació pitiüsa al Diccionari català-valencià-balear. Eivissa: Institut d'Estudis Eivissencs.

Ribes, E. (2010). *Toponímia i dialecte a Eivissa i Formentera. El paper dels topònims en la recerca dialectal: l'exemple de la costa Pitiüsa.*

Serra i Orvay, V. (1908): "Apreci en qu'es tinguda a Eyvissa la llengua pròpia. Ullada dalt dalt a algunes qüestions de gramàtiga (sic) eivissenca", *Primer Congrés Internacional de la Llengua Catalana*, Barcelona, 183-187.

Torres, M. (1980). *Aspectes sociolingüístics de la cançó popular i tradicional eivissenca. La vocal neutra.* Tesi de Llicenciatura, Universitat de Barcelona.

Veny i Clar, J. «Tesi doctoral d'Enric Ribes sobre toponímia i dialecte a Eivissa i Formentera (19 de febrer de 2010)». *Estudis Romànics*, 2011, Vol. 33, p. 527-

528, https://raco.cat/index.php/Estudis/article/view/253226. [Consulta: 5 maig de 2024]

Veny, J. (1977). “Aproximació a l’estudi del dialecte eivissenc”. *Randa, 5*. 5-41.

Veny, J. (1978). *Estudis de geolingüística catalana*. Barcelona: Edicions 62.

Veny, J. (1986). *Introducció a la dialectologia catalana*. Barcelona: Enciclopèdia catalana.

Veny, J. (1987). *Els parlars catalans*. Palma: Editorial Moll.

Veny, J. (1999). *Aproximació al dialecte eivissenc*. Palma: Editorial Moll.

Villangómez M (1944). “La lengua hablada en las islas de ibiza y Formentera”, *Ibiza*, juny

Villangómez, M. (1956). “Algunas observaciones sobre el habla de nuestra isla”, *Ibiza*, 3 (2a època), 1-6. (reproduït a Macabich 1966-1967, IV, 115-118).

ANNEXOS

ANNEX I. Vocabulari objecte d'enquestar

VOCABULARI RELACIONAT AMB EL *CAMP*	
1	***capell ('barret')***
2	***ca ('gos')***
3	***sedes ('penellons')***
4	***cega ('becada')***
5	***mac***
6	***marès***
7	***safareig***
8	***endiot ('gall dindi')***
9	***burballes ('encenalls flocs')***
10	*pitxer*
11	***flaó ('classe de pastís')***
12	***bellotera ('alzina')***
13	***dacsa ('blat d'indi')***
14	***ferramenta ('eina')***
15	***pebrera ('pebre')***
16	***bequeja***
17	***ventres ('budells')***
18	***repairo ('redossa')***
19	***garrit***
20	***figa de pic***
21	***carrasca***
22	***ratgrill***
23	*barrinol*
24	***batafaluga ('anís')***
25	***baldraca***
26	***raor ('ganivet de butxaca')***
27	***aixebuc ('esternut')***
28	***estribanco ('espardenya')***
29	***reminyola ('reunió')***

VOCABULARI RELACIONAT AMB LA *MAR*	
1	***balde ('poal')***
2	***atracar ('acostar')***
3	***salpar (aixecar)***
4	***grimaldo ('llamàntol')***
5	***sarg (mall. 'sard')***
6	*jan*
7	***galfí ('delfí')***
8	*calar* ('posar')
9	*orsar* ('canviar de direcció o camí')
10	*Mariscar* ('agafar coses petites')
11	***Virot* ('baldritja)**
12	***alastrat* ('embriac')**
13	quinòcia ('aldarull')
14	*gombolet*
15	"agafar el car per la pena ('confondre's)"
16	"aguantar escota" (suportar treballs i afliccions
17	*cabot* ('gobi')
18	**bogamarí**
19	**born ('medusa')**
20	**capbussó**
21	encrancanat ('bloquejat')
22	**llaüt ('vaixell')**

TOTAL: 51 PARAULES

CAMP: 29
MAR: 22

CERCA DEL VOCABULARI

	PARAULA	AUTOR	DCVB	EEIF
	VOCABULARI RELACIONAT AMB EL CAMP			
1	***capell (‘barret’)***	Veny, Moll	no s'especifica el lloc	1 ETNOL/INDUM Nom que es donava a les més variades lligadures i ornaments de cap [...] Aquest significat el substituí la paraula barret en algunes zones de parla catalana.
2	***ca (‘gos’)***	Veny, Moll	“És un mot que ha desaparegut quasi completament del llenguatge viu de Catalunya i València, substituït per son sinònim gos; a les Balears sí que es conserva amb tot el seu poder.	
3	***sedes (‘penellons’)***	Veny	Seda 5. Penelló (bal.);	
4	***cega (‘becada’)***	Veny	séɣə (Mall., Men., Eiv.).	1 ORNIT [...] Au molt apreciada cinegèticament com a presa freqüent a l’època hivernal.
5	***gavatx (‘pap’)***	Veny	Bossa o dilatació de l'esòfag en la part inferior del coll de les aus (bal.)	
6	***mac***	Moll	1. Còdol (bal.); [...]. A Mallorca i Menorca, el mac no sol ésser més gros que el puny d'un home; a Eivissa se diu mac a pedres més grosses, tant com el cap.	
7	***marès***	Moll	3. Pedra maresa (eiv.) o Marès (m., Mall., Men.): pedra arenisca, més o menys dura, però de fàcil elaboració, que s'empra molt per a la construcció d'edificis;	
8	***safareig***	Moll	1. Dipòsit artificial, fet de parets de pedra o de ciment, per a contenir l'aigua procedent d'un riu, sèquia, sènia, pou, etc., destinada a regar (Ross., Vallespir, Urgell, Camp de Tarr., Ribera d'Ebre, País Valencià, Bal.)	
9	***endiot (‘gall dindi’)***	Veny, Moll	no (surt com indiot)	

10	***burballes (‘encenalls flocs’)***	Veny, Moll	Cada una de les llenques de fusta primes i caragolades que treu el ribot o la garlopa en planejar (Mall., Eiv.)	
11	*pitxer*	Moll	1. Recipient de terrissa, de vidre o de metall, relativament fondo, amb ansa a un costat i broc a l'altre, que serveix per a tenir i abocar aigua, sia per a beure, sia per a rentar mans, etc. (País Valencià, Mall., Eiv.)	
12	***flaó (‘classe de pastís’)***	Veny	A Mallorca els flaons són o eren (perquè avui ja no se'n fan) a manera de panades, però sense tapadora [...]. A Eivissa el farciment era de formatge, i la forma del pastís circular, com el de Mallorca. En canvi, a Menorca solia tenir la forma de mitjalluna, [...] El mot flaó aplicat a semblants pastissos es conserva també a Olot i al Maestrat.	
13	***bellotera (‘alzina’)***	Moll	1. Aglà, fruit d'alzina (Sort, Tremp, Bellpuig, Fraga, Pena-roja, Tortosa, Val., Al., Eiv.).	
14	***dacsa (‘blat d’indi’)***	Moll, Veny	Planta gramínia de l'espècie Zea Mays (val.) però a la fonètica: dáksa (Cast., Val., Cullera, Xàtiva, Gandia, Pego, Al.); dáksɛ (Sueca, Alcoi); dáksə (Eiv.).	
15	***ferramenta (‘eina’)***	Moll	3. Eina, instrument de treball d'un menestral o agricultor (Calasseit, Ribera d'Ebre, Maestr., Cast., Val., Al., Mall.); 4. Conjunt de les dents d'una persona o animal (Empordà, Ll., Pla d'Urgell, Calasseit, Gandesa, Tortosa, Maestr., Val., Al., Eiv.);	
16	***pebrera (‘pebre’)***	Moll, Veny	2. Pebre, fruit del pebroter (Peníscola, Vistabella, Llucena, Cast., Val., Pego, Benidorm, Monnòver, Eiv.)	
17	***bequeja***	Veny	Bec: bék (pir-or., or., occ., val., bal., alg.). /// BEQUEJA f. Bec (Eiv.).	
18	***ventres ('budells')***	Veny	budell:buðéʎ (pir-or., or., occ., val., bal.); buɾéʎ (alg.). ventre: véntɾə (Valls, bal.);	

19	***repairo (‘redossa’)***	Moll	REPAIRE m.| 1. Redòs, lloc per a soplujar-se, per a tenir-hi recés (Eiv.).	
20	***garrit***	Moll	3. Noi, noia (Eiv.)	
21	***figa de pic***	Moll	figa de pic (Eiv.)	
22	***carrasca***	Moll	1. Alzina (Priorat, Tortosa, val.). 2. Escorça d'arbre (Eiv.).	
23	***ratgrill***	Moll	No apareix	rat grill: Nom popular amb el qual es coneix un petit mamífer molt comú a l´illa d´Eivissa, també dit musaranya
24	*barrinol*	Moll	| 1. Borinot, insecte volador de color fosc, que fa molta remor en volar (Eiv.). 2. Idea forta, preocupació o mania (Eiv.).	
25	***batafaluga (‘anís’)***	Veny	Fon.: batafalúɣɛ (Alcoi); batəfəlúɣə (Men., Eiv.); matəfəlúɣə (Olot, Empordà, Vallès, Vendrell, Camp de Tarr.); matafalúɣɛ (Ll.); matafałúɣa (Tortosa, Maestr., Val.); matafalúa (Pego). Etim.: de l'àrab (ḥab)bat al-ḥulua, mat. sign. Les formes amb b- són les més antigues; les variants amb m- se són produïdes per influència de mata.	
26	***baldraca***	Veny, Moll	BALDRACA f. Càntir, atuell de terrissa amb dos brocs i una ansa, per tenir aigua (Eiv.); cast. botijo. Fon.: bəłðɾákə (Eivissa)	
27	***raor (‘ganivet de butxaca’)***	Veny	1. Ganivet de tall molt fi, destinat especialment a raure el pèl de la barba o els cabells	
28	***aixebuc ('esternut')***	Moll	| **5.** Esternut molt fort (Eiv.).	
29	***estribanco ('espardenya')***	Moll	ESTRIBANCO m. Espardenya vella (Eiv.).	estribanco m 1. LING Espardenya o sabatota vella, molt gastada que hom guardava per a les feines més brutes. [CSC]
30	***reminyola ('reunió')***	Moll	**2.** Reunió de pagesos per a fer una feina gratuïtament (Eiv.)	
VOCABULARI RELACIONAT AMB LA MAR				

31	***balde ('poal')***	Veny: "poal, galleda més ampla del fons que de la boca, propi dels mariners".	No apareix	No apareix
32	***atracar ('acostar')***	Veny	**2.** *tr.* Acostar, posar més prop;	
33	***salpar (aixecar)***	Veny	**1.** Alçar l'àncora del fons de la mar;	
34	***grimaldo ('llamàntol')***	Moll	Crustaci marí de l'espècie Homarus vulgaris, semblant a la llagosta, però. de color més fosc i amb una mordala més grossa que l'altra (Mall., Eiv.)	
35	***sarg (mall. 'sard')***	Veny	Sírvies, sarts, doc. a. 1655 (arx. d'Eivissa).	ICT [...] Peix de cos ovalat, alt i comprimit, de color argentat, molt apreciat i comú a les aigües pitiüses.
36	*jan*	Moll	1. Soldat o mariner anglès (Men.) 2. Estranger (Eiv.).	
37	***galfí ('delfí')***	Moll, Veny	m. (dialectal val. i eiv.)	
38	*calar* ('posar')	Veny	**4.** *refl.* Posar-se, començar a fer una cosa	
39	*orsar* ('canviar de direcció o camí')	Veny	Navegar contra la direcció del vent, fent anar la proa cap al vent	
40	*Mariscar* ('agafar coses petites')	Veny	Pescar marisc;	
41	***Virot* ('baldritja)**	Moll	**1.** Ocell de les espècie *Puffinus cinereus* i *Puffinus anglorum*, que fa el niu per dins forats de les penyes vora mar i s'alimenta de peixos (Mall., Men., Eiv.);	
42	***alastrat* ('embriac')**	Veny	No apareix	alastrat -ada *adj DIAL* Vulgarisme per gatós o embriac.
43	quinòcia ('aldarull')	Veny	No apareix	

44	*gombolet*	Veny, Moll	El cafè que es pren per a esmorzar, després de dinar, etc. (Eiv.).	
45	"agafar el car per la pena ('confondre's)"	Veny	no apareix	No apareix
46	"aguantar escota" (suportar treballs i afliccions	Veny	No apareix	No apareix
47	*cabot* ('gobi')	Moll	Peix de la família dels gòbids, de diverses espècies del gènere *Gobius* (bal., alg.);	
48	**bogamarí**	Veny, Moll	**VOGAMARÍ** *m. Eriçó de mar (mall., men.).*	**bogamarí m DIAL/ZOOL1.** Nom donat als equinoderms de la classe dels equinoïdeus. Aquest nom és un mossarabisme balear i el sinònim més usat al continent és garota. Els gèneres més comuns són *Arbacia* i *Paracentrotus*.
49	**born ('medusa')**	Moll	Animal marí acalef, que té la part superior del cos en forma de disc o de campana, 2. Constipat fort que ja comença a madurar, a no fer la tos tan seca com abans (Eiv.). que sura damunt l'aigua (Empordà, Menorca); cast. *medusa*. Les principals espècies són la *Medusa Leodicea* i la *Beroe Forskalii*.	
50	**capbussó**	Moll	**1.** Acte de ficar de cap sota l'aigua (or., occ., val., eiv.); 3. Envestida, acte d'escometre o de llançar violentament contra algú o alguna cosa (Eiv.);	
51	encrancanat ('bloquejat')	Moll	*adj.* molt vulgar, per gangrenat (Eiv.).	
52	**llaüt ('vaixell')**	Veny, Moll	**1.** Embarcació de poc tonatge (des d'una fins a cinquanta tones), ormejada de vela llatina i devegades d'un floc anomenat *pollacra*, i destinada a la pesca i al cabotatge	

ANNEX II. Enquesta

PREGUNTES ENQUESTA

I PART: PREGUNTES GENERALS

1. Nom
2. Edat
3. Sexe
4. Llengua materna
5. Professió
6. De quin poble sou?
7. Ha viscut sempre allí?

II PART: IMATGES DEL CAMP

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

10.

11.

12.

13.

14.

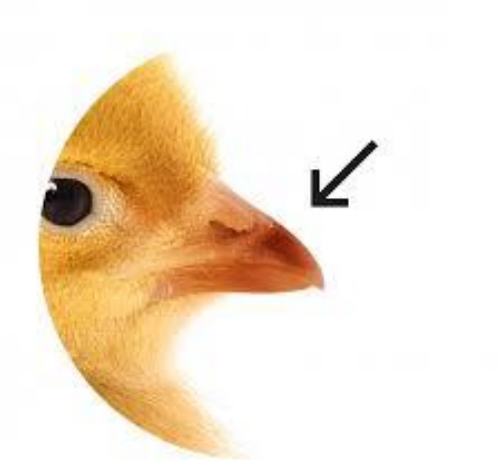

15.

16.

17.

18.

19.

20.

21.

22.

23.

24.

III PART: IMATGES DE LA MAR

25.

26.

27.

28.

29.

30.

31.

32.

33.

34.

IV PART: SINÒNIMS

1. Coneixes algun sinònim per dir anís?
2. Coneixes algun sinònim per dir aixecar /agafar?
3. Coneixes algun sinònim per dir estranger?
4. Coneixes algun sinònim per dir posar?
5. Coneixes algun sinònim per dir borratxo?
6. Coneixes algun sinònim per dir apropar?

V PART: DEFINICIONS

1. Com li diria a una pedra molt grossa?
2. Com li diria a un lloc que està a redós de la pluja?
3. Com li diria a unes espardenyes velles?
4. Com li diria a una reunió de pagesos que s'ajunten per fer un favor a algú?
5. Digui'm un verb que signifiqui canviar de direcció o de camí
6. Digui'm un verb que signifiqui agafar coses petites
7. Com li diria a una cridadissa o renou fort de persones?
8. Con li diria a una persona que està bloquejada / que no es pot moure?
9. Com li diria al cafè que es pren després d'esmorzar o dinar?

VI PART: EXPRESSIONS

1. Coneix alguna expressió per dir que alguna persona s'ha confós?

   Si diu que no, coneix l'expressió "agafar el car per la pena"? Què significa per vostè?

2. Coneix alguna expressió per dir suportar treballs i afliccions?

   Si diu que no, coneix l'expressió "aguantar escota"? Què significa per vostè?

VII: EXPRESSIÓ ORAL

1. Coneix alguna paraula que sigui pròpia de l'eivissenc?
2. Com creu que ha canviat Eivissa en els darrers anys?

ANNEX III. Veny: diferència Vila – camp

Llista I

Vila	Camp
1 c[ə]ba	*c[ɛ]ba*
2 pasqua	*pascu*
3 llengua	*llengu*
4 gàbia	*gabi*
5 metla	*metlla*
6 desset	*disset*
7 devuit	*divuit*
8 argila	*argela*
9 ganivet	*ganevet*
10 a la nit	*en sa nit*
11 a la tarda	*a sa tarda*
12 bec	*bequetja*
13 carraca	*roncador 'xerric-xerrac'*
14 batai	*sonai*
15 llombrígol	*guixa*
16 fura	*furó*
17 plana	*planó*
18 collar	*collaret*
19 budells	*ventres*
20 canyella	*os de sa cama*
21 planta des peu	*pala des peu*
22 espalmatori	*candelero*
23 per a mi	*per jo*
24 senyora	*ama*
25 esmorzar	*morzar*
26 tartamut	*tartamús*
27 perol	*casso, casseroleta*
28 tovaió	*tovaionet, servillerta*
29 diarrea	*diarrea*

Llista II

Vila	**Camp**
1 faig	*faç*
2 dut	*duit*
3 (tu) vens	*(tu) vets*
4 vore	*veure*
5 voré	*veuré*
6 siré	*seré*
7 llerg	*llarg*
8 octubre	*vuitubre*
9 poletja	*politxa*
10 galtonets	*mels*
11 baix des brag	*davall xella*
12 llinquet	*llinc 'lli'*
13 pregoner	*ministre*
14 babaiosa	*oveia bedega 'llimac'*
15 Margarita	*Margalida*
16 paloma, palometa	*papaiola 'papallona"*
17 tíbiu	*tebi*
18 poma, mançana	*poma*
19 ase, burro	*ase*
20 somera, burra	*somera*
21 endiot, pavo	*endiot*
22 matalàs, matalaf	*matalaf*
23 sombra, ombra	*ombra*
24 otonyo, entrada d'hivern	*entrada d'hivern, tardana*
25 candell	*cabdell*
26 trences, trencilles	*trenes*
27 brancal, travessa	*llinda*
28 escaló	*llindar*
29 quarto dormitori	*casa de dormir*

Llista III

Vila	**Camp**
1 olla de s'ui	*pellofa de s'ui 'parpella'*
2 espinada	*os de s'esquena*
3 vergonya	*empatx*
4 lliguescames	*lligacalces*
5 gatera	*forat gater*
6 girada (del llençol)	*endoblada*
7 esgronsadora	*esgarinzador*
8 fer tarteró repicar ses dents	*cantar de barreta 'petar de dents'*
9 pinyarrot	*dacsot*
10 grill	*galló*
11 posar-se	*calar-se*
12 a les carreguetes	*a les cavalletes*
13 bescuit pages	*bescuit*
14 bragues	*calçons*
15 cavallet	*espina d'ase 'carener'*
16 pala	*paleta*
17 tort	*guenyo*
18 escarruixos de fred	*escarrufos de fred*
19 lleu (dels animals)	*freíxura (dels animals)*
20 cassogues	*cassigues 'pessigolles'*

ANNEX IV. Part V

Regalim

Marranxa 'bota'

Furga

Escarruixim 'esgarrifança'

Fer un pudei 'fer un esforç'

Ajupir-se 'acotar-se'

Sipapo 'bofetada'

Batafaluga

Burballa

Gat 'borratxo'

Gatera 'borratxera'

Ruixim

Paput 'puput'

Tovalló 'torcaboques'

Uc (crit tradicional eivissenc)

Sènia

Sèquia

Xabel·lí 'torlit'

Reveletjar

Devassei

Alsurat 'emocionat'